ЛЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

94 (8314) | 1957 оной апрелиин 20, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые дары усадхажа, хабарай полевой хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулая

Залуушуулые хүмүүжэлгэдэ анхаралаа ехээр табиха

Ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри саашадань һайжаруулха зуураа, залуу үетэниие коммунистическэ үзэл сурталаар хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулха шухала гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет бүхы партида, коммунист бүхэндэ онсо заа-һан байна.

Мүнөө хаа хаанагүй, ажахын һалбари бүхэндэ комсомолшууд болон залуушуул ажаллана. Хэдэн зуун мянган залуу хүбүүд, басагад дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта һуралсана.

Арад зонойнгоо аша туһада ажал хүдэлмэреэ зорюулха гэшэ манай комсомолшуудай болон залуушуулай арюун һайхан заншал болонхой. Манай республикын завод, фабрика, колхоз, совхоздо ажалладаг залуушуулай ажабайдалһаа энээн тушаа жэшээ абажа харуулхадашье болоно. Городской районой предприятинуудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу залуушуул юм. Районой предприятинуудта байгуулагдаһан комсомолшууд-залуушуулай гуша гаран бригада Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэй хэшээлтэйгээр хабаадалсана. Судна заһабарилгын заводой эрхим котельщик, комсомол нүхэр Бирюковой бригада мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Бригадын гэшүүд даалгабаряа үдэр бүри, һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэжэ, залуу нүхэдтөө зоригжуулхы жэшээ харуулна.

Зоримгой бэрхэ ажалаараа зоной дунда суутай болоһон залуушуул хүдөө нютагуудташье олон бии. Түнхэнэй МТС-эй залуу механизаторнууд талха тарианай, үбһэ ногооной үндэр ургаса абахын түлөө оролдожо, жэл бүри һайн үрэ дүн туйлана. Заиграйн аймагай залуушуул сабшалан тарялангаа уһалхын тулада һубаг канавануудые татана. Малаа һайнаар үсхэбэрилжэ, мяха, һү, нооһо ехээр абадаг болохо зорилго бэелүүлгэдэ залуу хүбүүд, басагад горьтой ехэ нэмэри оруулалсана.

Эдэ болон бусад магтаалта һайн һайхан жэшээнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, комсомолшууд болон залуушуулай үүсхэл эдэбхиие дэмжэн туһалаад байбал, тэдэнэр ямаршье ехэ, ямаршье бэрхэтэй зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор шиидхэжэ шадаха байна. Зүгөөр комсомолой ажал-ябуулгые партийна организациин зүгһөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ, залуушуулые коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлгэдэ, горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлхэеэ болиһон зарим залуушуул ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, архи тамхи намнадаг, һалан һандал ябадал гаргадаг. Иимэ ябадалтай зарим партийна, комсомолой профсоюзай организацинууд шанга тэмсэл ябуулдаггүй. Жэшээнь, Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд кукуруза ургуулха залуушуулай звено байгуулха тухай асуудал суглаан дээрээ табижа, зүбшэн хэлсээ. Теэд правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев, парторганизациин секретарь нүхэр Юмтаров гэгшэд тэрэ үдэр гэртээ байбашье, комсомолшуудай суглаанда ерээгүй.

Зарим парторганизацинууд комсомолой организациие эмхидхэлэй талаарнь бэхижүүлхэ тушаа һаналаа табидаггүй. Улан-Удын оёдолой фабрикада 140 гаран залуушуул ажаллана. Теэд комсомолой организаци орой 30 гэшүүнтэй юм. Эндэхи комсомолшууд нёдондо жэлэй июнь һараһаа хойшо мүнөө хүрэтэр оройдоо 3 дахин суглаа үнгэргэһэн байна. Эдэ суглаанууд дээрэ нэгэл адли асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Теэд комсомолшууд болон залуушуулай байра байдал, ажал хэрэг тушаа, мүн эрдэм бэлигээ дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд үнинэй хэлсэгдэнэгүй.

Залуу үетэнэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэхи эгээн ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, энэ хүдэлмэри коммунистическэ байгуулалтын бодото зорилгонуудһаа таһарангяар, залуушуулай ажабайдалтай холбоогүйгөөр, нүлөө багатайгаар ябуулагдана. Мүнөөнэй залуушуул манай орон дотор социализмын илан мандаһан сагта, бэрхэшээлнүүдые үзэнгүй шахуу хүн болоһон байнад. Тэдэнэр манай аха нүхэд шэнги революционно тэмсэлэй шуурган дундуур ябаагүй. Тиимэһээ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэдээ совет арадай агууехэ туйлалтануудтай танилсуулха зуураа, эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай түлөө тэдэнэй үбгэ эсэгэнэрнай ами наһаяа гамнангүй тэмсэжэ, хаанта хархис засагые хамха сохижо унагааһые һайнаар ойлгуулха шухала. Студентнэр-залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие илангаяа һайнаар ябуулха хэрэгтэй. Зарим студентнэр һуралсалдаа муугаар хандадаг, бэеэ муугаар абажа ябадаг. Иимэ залуушуултай тусгаар хүдэлмэри ябуулжа, арад зоной аша туһаар бэшэг үзэжэ, эрдэмтэй боложо ябанаш гэжэ ойлгуулха байна. Дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта үнинэй хүдэлмэришэдые, новаторнуудые урижа, уулзалга эмхидхэхэдэ һайн байгаа.

Парторганизацинууд залуу үетэниие ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар, коммунистическэ һайн һайхан сэдьхэлтэйгээр, дутагдалнуудтай эбсэшэгүйгөөр хүмүүжүүлхэ зуураа, буржуазна хорото номнолтой шууд тэмсэжэ, залуушуулые Эхэ орондоо, аба эжыдээ, гэр бүлэдөө туһатай хүнүүд болгохын түлөө оролдохо зэргэтэй. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна эдэбхитэд, шадабаритай бэрхэ пропагандистнууд залуу үетэнтэй хододоо холбоо барисаатай байжа, тэдэнэй һонирхоһон асуудалнуудта зүбтэй харюу үгэхэ, марксистско-ленинскэ үзэл сурталые гүнзэгыгөөр ойлгожо абалгадань туһалха, залуушуулые манай ороной хүдэлмэришэн ангиин революционно арюун һайхан заншалаар һурган хүмүүжүүлхэ уялгатай.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Албаниин ажалай партиин делегацинуудай хоорондохи хэлсээн тухай Совет-Албан хамтын Деклараци болон Мэдүүлгэдэ гар табигдаба

Совет-Албан хамтын Деклараци гар табилга Кремлиин Ехэ ордон оо апрелиин 17-ой үдэшэлэн болоо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Мехмет Шеху Декларацида гар табяа.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Албаниин ажалай партиин делегацинуудай хоорондохи хэлсээн тухай мэдүүлгэдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев болон Албаниин ажалай партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжа гар табяа.

* * *

Мүн тэрэ үдэр Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Албаниин Арадай Республикын хоорондо 1957 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай Протоколдо гар табилга болоһон байна.

КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-Дун СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта айлшалаа

ПЕКИН, апрелиин 17. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёоор, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта үсэгэлдэр үдын хойно баһал айлшалһан байна.

**

Һобшорһоор дээрээ ортобо

Үдэр ерэхэ тудам дулааржа, хабарай тарилгын хүдэлмэриие хаа хаанагүй захалжа байна.

Харин тиихэдэнь Ториин зарим колхозууд энэ жэлэй тарилгада хайша хэрэгээр бэлэдхэбэ. Эндэхи «Улаан Тори» колхозые абаад үзэе. Энэ колхозой центр дээрэхи ток ошожо харахада нюдэ хальтирма, хүрэнгынь ороoһо тариан шорой шохой, шубуунай аргал гэхэ мэтэдэ дарагдашанхай, поли дээрэһээ оруулагдаһанһаа хойшо ойроо хүртөөгүй хэбтэнэ. Мүнөө тэрэ тарианиинь халажа, гутажа, хэрэгһээ гаража байна. Тиихын хажуугаар мал орожо, тэрэ тарияень гэшхэнэ, гутаана. Энээниие правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Очиров, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ламашканов гэгшэд мэдэнгүй байгаагүй бэзэ. Тэрэнь тус колхозой гэшүүдэй арай гэжэ ургуулһан алтан тарианиинь байгаа ёһотой. Тэрэниие сэбэрлэлгэ мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй байһаар. Ториин МТС-эй главна агроном нүхэр Фомин хахад һарын урда тээ энэ дутагдалаа заһаха тухайнь акт табижа ошоһон байгаа. Теэд хэһэн юумэниинь үгы, харин табиһан актнь үгы хэгдэшоод, колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй һанаа амаруулһан байна. Таряа хороор угааха, нара һалхинда байлгаха тухай өөдтэй юумэ хэнэгүй.

Тээсгэн болоһон партиин айкомой хоёрдохи пленум нютагай үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргаха һара апрелиин 1-һээ соносхоһон байгаа. Тэрэнь тус колхоздо ямаршье туһа боложо үгөөгүй, апрелиин 10 болотор юуншье хэгдээгүй байба.

Энэ колхоздо хүдэлмэрилхэ тракторна бригадада хүнүүд дутаһаар. Юуб гэхэдэ, МТС колхоз хоёрой хоорондо типовой договор һая болотор баталагдангүй байжа, энэ хэрэгые хойшо татаба.

«Улаан Тори» колхозой комплексно хоёр бригада туд бүридөө арбаад гектар хартаабха тариха түсэбтэй юм. Хадагалаанда байһан хартаабхынь 300 центнер үрэһэн харууһа муутай байһан дээрэһээ хүрэжэ, норожо, хэрэгһээ гаража байна. Тэрэниие илгажа мүнөө болотор эхилээдүй байһаар.

Аймагай колхозууд газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихын түлөө борнойлго саг соонь хэжэ шадаагүй. Энэ хүдэлмэри зарим колхозуудта үшөө үргэлжэлһөөр. Желтурын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд Гэгээтэй нютагта байһан параа борнойлонгүй, «элһэн газар» гэһэн шалтаг баряад хаһа сагаа бараба.

Бургалтайн МТС-эй харьяата колхозуудай сабшалан болон тарианай газар дээрэ наг шэбхэ багаар гаргагдана. Хамта дээрээ тарианай газарта 14100 тонно шэбхэ гаргагдаха байһан аад, оройдоо 1657 тонно гаргагдаад байна. Гадна, МТС-эй харьяата колхозууд сабшалангай газар дээрэ 8120 тонно шэбхэ гаргахын орондо 2224 тонно гаргаба. Энэ талаар «Улаан Бургалтай», «Заветы Ильича», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд һулаар хүдэлмэрилнэ. Шубуунай аргал, үнэһэ бэлэдхэлгэ хангалтагүй. Минеральна үтэгжүүлгэ оройдоо абтаагүй байха юм.

Мүн аймагай колхозуудта полевой стануудые заһаха, түхеэрхэ хүдэлмэри ехээр унжагайрна. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай поли Гэгээтэй нютагта бии юм. Тэндэнь тариан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байха мүртэй байра үгы. Муухан гэрнүүд бии аад, тэдэншье заһагдаагүй, задагай зайдан байһаар.

Тарилгын газаа оротор иимэ муу бэлэдхэлтэй һуужа, Ториин зарим колхозууд дээрээ ортожо байна.

Н. Цыбенов, манай корр.

Үндэр ургасын түлөө

Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой сабшалан гол түлэб Хужарта, Хуурай гэжэ нютагуудта оршоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой луговодууд сабшалангаа һайнаар уһалжа, ехэ ургаса абаа һэн. Тэрэнэй ашаар колхозой мал яһала һайн үбэлжөө.

Колхознигууд Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн баярые бүри ехэ амжалтаар угтахын тула газар уһалха хүдэлмэреэ урда урданайхиһаа эртэ эхилээ. Хужарта нютагта 900 үлүүтэй гектар колхозой сабшалан бии. Энэ газар уһалхын тула луговодууд 5 горходые түрүүшынхеэ хэрэглэжэ эхилбэ. Луговодууд Ц. Цынгуев, Г. Намсараев, Ш. Чимитов, мүн бусад газараа һайнаар уһална.

Энэ жэлдэ дунда зэргээр гектар бүриһөө 10—15 центнер, һайн участогуудһаа 40—50 центнер үбһэ хуряаха уялга колхозой луговодууд абаа.

Ц. Цыдыпов.

Сабшалан уһална

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комплексно № 1-дэхи бригадын сабшалан дээрэ үбгэжөөл луговод Лубсандоржо Ранжуров хэдэн жэлэй туршада ажаллана. Нёдондо жэл энэ нүхэр оролдосотойгоор ажаллажа, үбһэ ногооной һайн ургаса ургуулжа, колхозой правлени ба партийна организациһаа баясхаланда хүртэһэн, мүнгэн шан абаһан юм. Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, нүхэр Ранжуров бүри ехэ ургаса хуряаха уялга абаа. Мүнөө Л. Ранжуров сабшалангаа уһалжа эхилээ.

Д. Санданов.

Нүхэр Д. Лубсановай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада (Иволгын МТС) «Коминтерн» колхозой полинууд дээрэ газар хахалжа захалһаар недели шахуу болобо. Бригадын тракторист Даба Добчинов газар элдүүрилгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ «ДТ-54» трактор дээрэ прицепщиггүйгөөр хүдэлмэрилхэ зуураа, нормоороо 7 гектарай оронидо халаан бүхэндэ 8,5 гектар газар һайн шанартайгаар элдүүрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Даба Жигмитович Добчинов.

Е. Ринчиновагай фото.

Эгэтынхид борнойлго хэнэ

Яруунын аймагай Эгэтын МТС-эй харьяата Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Л. Гончиковой тракторна бригадынхид эртын борнойлго хэжэ байна. Тус бригадын трактористнууд нүхэд Бадмаев Балдоржиев хоёрой агрегат үдэртөө 60—70 гектар эрхим шанартайгаар борнойлно.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозойхид хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие арбан хоногой туршада дүүргэхээр хараалаад, мүнөө үедэ хүсэд шангаар ажаллажа байнхай.

Ц. Дандаров, манай корр.

Республикын колхозуудта агротехническэ хүдэлмэриин ябаса тухай мэдээн

1957 оной апрелиин 15-най байдалаар

Аймагууд	Наг шэбхэ поли дээрэ зөөлгэ (январиин 1-һээ апрелиин 15 хүрэтэр)	Үнэһэ суглуулга	Шубуунай аргал	Сабшалан дээрэ гаргагдаһан наг шэбхэ
Б-Кударын	92,0	4,3	16,6	—
Кабанскын	83,8	39,8	116,0	—
Кударын	82,4	46,6	156,6	38,1
Түнхэнэй	78,8	66,1	197,0	65,2
Мухаршэбэрэй	63,6	84,9	244,0	25,8
Бичурын	58,8	33,0	300,0	31,8
Курумканай	50,9	15,1	36,0	70,3
Тарбагатайн	48,4	28,8	341,0	78,1
Баргажанай	47,8	25,9	55,0	35,3
Сэлэнгын	45,0	15,8	109,0	73,8
Заиграйн	41,5	17,8	113,0	26,8
Прибайкальска	38,5	26,0	70,2	36,6
Иволгын	36,4	10,8	91,6	22,7
Закаменай	24,0	8,8	20,0	93,5
Кяхтын	20,4	7,0	25,0	3,5
Ториин	18,6	14,2	72,0	37,9
Зэдын	18,4	19,2	33,4	33,9
Яруунын	16,0	9,2	35,1	35,5
Хориин	13,8	4,9	31,8	42,7
Хэжэнгын	10,0	6,6	43,6	33,8

К. Е. ВОРОШИЛОВАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ МАО ЦЗЭ-ДУН УУЛЗАЛГА ХЭБЭ

ПЕКИН, апрелиин 18. (ТАСС). Үсэгэлдэр Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай ба тэрэниие үдэшэгшэдэй хүндэлэлдэ Хуайжэньтан гэжэ зал соо уулзалга хэбэ.

Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ, Бүхэхитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай ба КНР-эй гүрэнэй болон партийна бусад элитэ ажал-ябуулагшад уулзалгада байлсаа.

Мао Цзэ-дун К. Е. Ворошилов хоёр үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ворошиловтай, Советскэ Союзһаа ерэһэн бусад айлшадтай эндэ сугларха зол жаргал бидэндэ тудаба гэжэ өөрынгөө үгэ соо Мао Цзэ-дун хэлэбэ.

Манай орондо айлшаар ерэхэдээ, нүхэр Ворошилов агууехэ советскэ арадай ахадүүгэй хани барисаа бидэндэ асараа,—гэжэ Мао Цзэ-дун үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Хитад арадай зүгһөө, Хитадай правительствын болон Хитадай Коммунистическэ партиин үмэнэһөө манай хүндэтэ айлшадые халуунаар амаршалнаб.

Дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулһан советскэ арадай түүхэтэ үүргые тэмдэглэхэ зуураа, Мао Цзэ-дун бүхы дэлхэйн ажалшадта советскэ арадай харуулһан гайхамшаг жэшээе тэмдэглэбэ.

«Гансал Октябрьска социалистическэ революциин замаар, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — манай хитад арад мүнөөнэй илалта болон амжалтануудые туйлаһан байна. Хитад арад Хитадай революциие Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин үргэлжэлэл гэжэ тоолодог. Энэнь тон ехэ нэрэ хүндын хэрэг».

Хитад арадта советскэ арадай саг үргэлжэ үзүүлдэг ахадүүгэй туһаламжые, Хитадта социализм байгуулха хэрэгтэ тон ехэ туһа тэрэнэй үзүүлжэ байһые Мао Цзэ-дун тэмдэглэбэ. «Эдэ бүгэдые, — гэбэ КНР-эй Түрүүлэгшэ, — хитад арад хэзээдэшье мартахагүй. Би үшөө дахин арадай болон Хитадай правительствын үмэнэһөө советскэ арадта болон Советскэ правительствода баяр баясхалан хүргэнэб».

«Советскэ арад, — гэжэ Мао Цзэ-дун мэдүүлбэ, — социалистическэ революциин түлөө тэмсэл соогуур, социализм ба коммунизмые байгуулгада тон ехэ дүй дүршэл олоһон байна. Энэнь дэлхэйн ажалшадта айхабтар ехэ туһатай. Урдань революционно тэмсэл соошье, мүнөө социалистическэ байгуулалтын хэрэг соошье хитад арад Советскэ Союзһаа олон юумэ ойлгожо абаһан байна. Хитад арад саашадаашье гүн гүнзэгыгөөр Советскэ Союзай дүй дүршэлые шудалха юм. Энэнь Хитадта социалистическэ байгуулалта түргэдхэхэ зэргэтэй.

Хитадай болон Советскэ Союзай агууехэ арадууд эгээл дүтын ахадүүнэр, тон найдамтай нүхэд юм. Социалистическэ лагериин нэгэдэлые бэхижүүлхэ нангин хэрэгтэ, бүхы дэлхэйн амгалан тайбан байдалые хамгаалха болон хүн түрэлтэнэй хүгжэлтые хүгжөөхэ хэрэгтэ хитад арад советскэ арадтай хамта хабаадаха юм. Империалистическэ эзэрхэхы хүсэнүүд манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаае хододоол муудуулха гэжэ али болохоор оролдодог байна. Гэбэшье, эдэ харата һанаашалганууд хэзээдэшье бүтэхэгүй гэжэ баримтанууд гэршэлнэ бшуу. Бидэниие хахасаан хολодуулха хүсэн гэжэ дэлхэй дээрэ байхагүй. Хитад болон Советскэ Союзай 800 миллион арадуудай хани барисаан хэзээдэ. мүнхэ ба эбдэршэгүй юм».

Удаань К. Е. Ворошилов харюугай үгэ хэлэбэ.

Ажахын болон культурна байгуулалтын али бүхы һалбарида хитад арадай агууехэ амжалтануудые Ворошилов өөрынгөө үгэ соо тэмдэглэбэ.

«Социализм байгуулха амгалан тайбан ажалдаа хитад арадай туйлаһан илалтанууд арсашагүй,—гэжэ К. Е. Ворошилов хэлэбэ. — Энээниие дайсадшье далдалан нюужа шадахагүй. Эб найрамдалай болон социализмын хани нүхэдые эдэ амжалтанууд хододоо хүхеэдэг, урмашуулан зоригжуулдаг».

Советскэ Союзтай, социалистическэ, эб найрамдалда дуратай оронуудтай Хитадай Арадай Республика гар гараа барисалдан энхэ тайбан байдалай түлөө тэмсэлдэ эрид зоринхой. Дэлхэйн бүхы арадуудай хоорондо амгалан тайбан байдал тогтоохо хэрэгтэ Хитадай харуулһан хатуу зориг бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ. Хитадай Арадай Республикын хабаадалгагүйгөөр уласхоорондын ехэнүүд асуудалнуудые шиидхэжэ болохогүй, илангаяа Алас Дурнадахи ба Азидахи асуудалнуудые шиидхэжэ болохогүй гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ. Энэ ушарые зарим капиталистическэ оронуудай хатуушуул хэзээдэшье ойлгохо бэзэ гэжэ бидэ һананабди. Ороноо сүлөөлхэ тэмсэлдэ, социалистическэ байгуулалтын хэрэгтэ Хитадай Коммунистическэ партиин дүүргэдэг угаа ехэ үүргэ тушаа хэлэхэ зуураа, К. Е. Ворошилов иигэжэ хэлэбэ: «Марксизм-ленинизмын һургаал болон дүй дүршэлэй баяжалгада Хитадай коммунистнуудай нэмэһэн аша габьяае бүхы дэлхэйн коммунистнууд анхаралтайгаар шудална. Хитадай сэсэ мэргэн коммунистическэ партида, партиин болон бүхы хитад арадай шалгагдамал вождь Мао Цзэ-дунда ба тэрээнэй гайхамшаг шабинарта Советскэ Союзай коммунистнууд болон бүхы советскэ арад тон ехээр инаглан дурладаг юм».

Хоёр оронуудай арадуудай хоорондохи хани барисаанай түүхэтэ удхашанарые К. Е. Ворошилов тэмдэглэбэ. «Марксизм-ленинизмын хэзээдэ мүнхэ үзэл суртаал бидэниие гиигүүлэн, нэгэдхэн байна,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Эб найрамдалай болон хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын эгээл дээдын нэгэ һанал бидэниие нэгэдүүлнэ. Тиимэһээ эб найрамдал хүсэдэг арадууд болон юумые бодомжотойгоор тухайлдаг хүнүүд манай хани барисаае, манай нэгэдэлые хүн түрэлтэнэй амгалан тайбанаар хүгжэхэ бодото тулгуури гэжэ харана».

Мао Цзэ-дун К. Е. Ворошилов хоёрой үгэ хэлэжэ байхада нэрьемэ ехэ альга ташалган боложо байгаа.

Уулзалга угаа гоёор, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партиин Кяхтын айкомой пленум

Һаяхан партиин Кяхтын айкомой пленум боложо, «Ургаса дээшэлүүлхэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар аймагай партийна организациин зорилго», «Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха» гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

— Үнгэрһэн жэлдэ аймагай колхозууд хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр муу бэшэ амжалта туйлаа,—гэжэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Модогоев** элидхэл соогоо тэмдэглээ.

Сагай уларилай хэды таагүй, хура бороогой багаар ороһон байбашье, газараа һайнаар элдүүрилһэнэй ашаар зарим колхозууд тарьяанай һайн ургаса ургуулна. Ульяновай нэрэмжэтэ колхоз бүхы тарьяалангай талмайһаа дунда зэргээр гектар бүриин 11,7 центнер, Калининай нэрэмжэтэ колхоз —9,8 центнер ургаса абаһан байха юм.

Гэбэшье, олохон колхозууд ургасын хойноһоо харууһалга муугаар хэжэ, муу ургаса абана. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ, «Красное Знамя» колхозууд гектар бүриһөө 4—5 центнер ургаса абаһан байна.

Аймагай колхозууд бии байһан арга боломжонуудаа үшөөл дүүрэн хэрэглэжэ шаданагүй.

Пленумдэ хабаадагшад малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалые партийна ёһоор хурсаар шүүмжэлээ.

—Маленковой нэрэмжэтэ колхоз хабарай тарилгые муу бэлэдхэлтэйгээр угтаа,— гэжэ Пограничнна МТС-эй тракторна бригадын бригадир нүхэр Перевалов хэлэбэ.

—Энэ колхоз өөрын үрэһэгүй. Бэлэдхэлэй пунктнуудһаа андалдажа абаһан үрэһэеэ хүсэд сэбэрлээдүй. Колхозой бригадануудта үрэһэ хүрэнгэ хадагалха һайн складшье байхагүй. Механизаторнуудта һайн полевой стан бариха гэжэ хэлсэһээр үнинэй, тогтоолшье абтаһан байха, теэд тэрэ тогтоол саарһан дээрэ үлэшоо.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой агроном Н. И. Кудинова иигэжэ хэлэбэ:

— Манай колхозой газар хүнгэн хүрьһэтэй. Тиимэһээ аргал шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргаха ёһотойбди. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Ургасые дээшэлүүлхын тулада агротехникын заабаринуудые наринаар сахиха, газараа һайнаар элдүүрилжэ, тарилгые болзор сооньхэхэ шухала. Хэрээһэлүүлжэ хэгдэһэн тарилгын талмайһаа, мүн һайн пар дээрэһээ үндэр ургаса абтана. Энээнние бидэнэр өөһэдын дүй дүршэлһөө элеэр харанабди.

Кяхтын аймаг республикын ганданги аймагуудай нэгэниинь гээшэ. Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхын тулада гол горхонуудай үһые залажа, сабшалан нугаяа үһалха шухала. Гэбэшье. энэ хэрэгтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хайша хэрэгээр хандана.

Аймагай колхозууд һү һаалгые зарим тэды дээшэлүүлбэшье, мяха багаар абана. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ мяха абаха түсэбөө олохон колхозууд дүүргээгүй. Ажахын жэлэй хадын үнгэрбэшье, хэгдэһэн юумэн балай харагданагүй. Малай үүлтэрые һайжаруулга, үнеэдэй һубайралгатай тэмсэл үшөөл һулаар ябуулагдана. Зарим колхозуудта түсэбөөр хараалагдаһан хурьгад абтанагүй. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 6000 хурьган абтаха ёһотой аад, 4000 шахуу абтаад байна. Искусственна үрэжүүлгэ муугаар хэһэн дээрэһээ иимэ хохидол үзэгдэнэ бшуу.

* * *

Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха гэһэн асуудалаар партиин айкомой хоёрдохи секретарь нүхэр В. А. Гаврилов элидхэл хэбэ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн нүхэд Сазонтов, Балихаев гэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, зарим парторганизацинуудай секретарьнар, мүн ажахын, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна.

—Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр, партийна организацинуудай секретарьнар залуушуулай үүсхэлые дэмжэнэгүй, ядахадаа комсомолшуудай суглаанда ерэхээ залхуурдаг. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд кукуруза ургуулха залуушуулай тусхай звено бии болгохо тухай асуудал суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэһэн байна. Теэд, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев, парторганизациин секретарь нүхэр Юмтаров гэгшэд тэрэ үдэр гэртээ байбашье, суглаанда ерээгүй. Иимэ ушарнууд бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ, — гэжэ партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Бабкинов тэмдэглэбэ.

—Залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар табигдаһан дээрэһээ журам эбдэхэ, архи ууха, ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха ябадал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ милицидэ баригдажа, 5—10 сүүдхээр арестовалагдаһан 68 хүнэй 56-ниинь залуушуул юм, — гэжэ аймгүйсэдкомой милициин таһагые даагша нүхэр Семериков хэлээ.

ВЛКСМ-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Колодина үгэ хэлэхэ зуураа, аймагай эмхи зургаануудһаа колхозуудта түл абалгада туһалха зорилгоор 50 гаран комсомолшууд эльгээгдээ гэжэ мэдүүлээ. Гэбэшье, зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд элдэб шалтагаануудые урдаа бариад, колхоздо ошохо дуратай залуушуулые табинагүй.

Үгэ хэлэһэн нүхэд Прушенова, Доржиев болон бусад хүдөө тосхонуудта бани баригданагүй, фермэ, отаранuудта хүдэлдэг залуушуулда сүлөөтэй сагтаа хүхюунээр амарха арга нүхэсэл байгуулагданагүй гэжэ хэлээ.

Хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар пленум дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Мүн партиин айкомой пленум эмхидхэлэй асуудал хэлсэбэ. Пограничнна МТС-эй зонодохи айкомой секретаряар нүхэр О. Т. Копылов һунгагдаа.

Тарилгые богони болзорто дүүргэхэ

(Мухаршэбэрэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа)

Мухаршэбэрэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болобо. Суглаан дээрэ «Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, малда тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ тушаа аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудалаар КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. И. Попов** элидхэл хэбэ.

— 1957 ондо орооһо тарьяанай валова суглуулбариие 1956 онойхидо орходоо 1,7 дахин, хартаабха, овощь 2—3 дахин, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ 2 дахин ехэ болгохо, үнеэн бүридэ 10 тонно силос бэлдэжэ абаха зорилготойбди. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө аймагай партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой, — гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Мухаршэбэртэ орооһо тарьяанай баян ургаса абажа болохо юм. Теэд аймагай колхозууд, «Эрдэм» совхоз ургаса дээшэлүүлхын түлөө хүсэд оролдоногүй. Аймагай олохон колхозууд үрэһэ хүрэнгэеэ тарилгын шанарта хүргөөгүй, хүсэд бүридүүлжэ шадаагүй байһаар.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд хайша хэрэгээр бэелүүлэгдэнэ. Аймаг дотор хамта дээрээ 70 мянган тонно шэбхэ шабааһан поли дээрэ гаргагдаха байһан аад, оройдоол 12 мянган тонно зөөгдөө. Минеральна үтэгжүүлгэ багаар бэлдэгдэнэ.

— Нёдондонойнгоо алдууе дабтахагүйн тулада агротехникын заабаринуудые наринаар сахиха, техникэ зэмсэгүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха зэргэтэйбди, — гэжэ «Победа» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бертанов хэлэбэ.

Ниитын малда тэжээл элбэгээр бэлдэхэ асуудалые шиидхэхын тулада кукуруза тарилгада ехэ анхарал табигдаха зэргэтэй гэжэ суглаан дээрэ хэлэгдээ.

— Кукурузын ашаар малай ашаг шэмэ дээшэлжэ байна. Энэ культурын аша ехэтэй байһыень колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайн мэдэбэшье, ургасын хойноһоо харууһа муугаар хэжэ, бирагүй ургаса абана. Олонхи колхозууд кукуруза тариха участогуудые шэлэн олохо, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хэрэгтэ һаналаа табинагүй. Хабартаа эмхидхэгдэһэн кукуруза тариха звенонууд зундаа тарашадаг. Тиимэһээ ургасын хойноһоо хэншье харууһа хэнэгүй, — гэжэ МТС-үүдэй директорнууд нүхэд Козлов, Перевалов гэгшэд хэлэбэ.

Сабшалангай газарые һайжаруулха, уһалагдадаг газарые үргэдхэжэ, үбһэ, ногоо ехээр ургуулха, мүн турнепс, люцернэ гэхэ мэтын тэжээлэй культурануудай талмайе үргэдхэхэ, фермэ шадарай участогуудта ногоон конвейерэй тарилга ехээр хэхэ тушаа хэлэгдээ.

Орооһо тарьяанай баян ургаса абахын тулада хабарай тарилгые богони болзор соо дүүргэхэ, ургасын хойноһоо харууһа һайнаар эмхидхэхэ гэжэ суглаан дээрэ баталан абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Манай корр.

Агуухэ Октябриин 40 ойн хүндэлэлдэ

Шэнэ уялга абаба

Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой гэшүүд Агуухэ Октябрьска Социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэрлэлгэдэ бэлдэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые ехээр һонирхон шудална. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой бригада, фермэнүүдээр, гүүртэ, отарануудаар үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Эдэ зүблөөнүүд дээрэ колхознигууд хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха хэмжээнүүдые хараалжа, Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Мяха ехээр абаха асуудалда ехэхэн анхарал хандуулагдана. Тус колхозойхид энэ жэлдэ 2649 центнер мяха абахаар шиидээ. Энэнь нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл 14,5 процентээр ехэ болоно. Тиихэдэ гахайн мяхан 2 дахин ехээр абтадаг болохо.

Абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула колхозой правлени, партийна организаци эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Мал бэлшээн таргалуулха тусхай гүүртэ, отаранууд эмхидхэгдэнэ. I—II кварталда 750 толгой, III кварталда 300 толгой эбэртэ мал таргалуулагдажа тушаагдаха юм. Мал бүхэнэй шэгнүүр тушаагдаха үедөө дунда зэргээр 300-350 килограмм болохо юм. 1500 хонин бэлшээн таргалуулагдахаар, 140 гахай шахагдахаар хараалагдана. Мүнөө үедэ 30 гахай шахагдажа, зариманиинь тушаагдаа.

Иимэ олон мал шахажа таргалуулха гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ юм. Нилээд ехэ тэжээл хэрэгтэй болохо байна. Тиимэһээ бии байһан бэлшээрээ зүбөөр хэрэглэхэ тушаа колхозой правлени, парторганизаци малшадай анхарал хандуулна. Мал бэлшээн таргалуулжа, шахажа байһан колхознигуудые материальна талаарнь урмашуулха тусхай гурим тогтоогдоо.

Д. Цыренов.

Навигацида бэлэн

Сибириин бүхы гол мүрэнүүд[...] навигаци ехэнхидээ апрель һа[...] һүүл багаар эхилдэг гээшэ. Тии[...]һээ республикымнай уһанза[...]хид ерэхэ навигациие түгэс бэл[...]хэлтэйгээр угтахын тула эдэбхи[...]гээр тэмсэжэ байна.

Мүнөө үедэ Сэлэнгын уһа[...]майхид капитальна заһабарил[...] байһан суднануудһаа бэшэ па[...]ходуудые хабсаргажа, бэлэн бол[...] байна. Тиихэдэ, пароходой тог[...] газар, ашаа тээхэ, буулгаха тү[...]рэлгэнүүд, складай зэр зэмсэ[...] заһабарилагдажа, дүүргэгдээ.

Уһан замай техническэ уча[...]гуудта тусхай бригаданууд эмх[...]хэгдээд, суднануудые шэрдэхэ, бирхайгаар жэлэхэ, онгосо болон[...] дэб хэрэгсэлнүүдые һэльбэн һабарилха хүдэлмэри дүүргэгд[...] байна.

Хэдэн хоногһоо арадай а[...]хыда хэрэгтэй элдэб ашаа[...] бааржануудые хойноо шэрэһэн[...] рүүшын пароходууд республики[...]най холын аймагуудта шэглэн м[...]дохонь.

Д. Балданов.

РЕПОРТАЖ

ШЭЛЭЙ ЗАВОДТО

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэжэ шиидээд, үдэр үнгэрхэ бүри ажалдаа шэнэ амжалта туйлана.

Заводой коллектив зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэйнгээ нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид, мартын 21-дэ 100 процент дүүргээд, энэ һарынгаа үлэгшэ 10 хоногой турша соо 200 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн байна. Эдэнэр мүнөө туйлаһан амжалтаяа улам саашань арьбадхан, үнэн сэхэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

— Ажалайнгаа түрүүшүүл тухай маанадта хөөрэжэ үгыт,— гэжэ машинно-ванна цехын начальник нүхэр Горбатенкодо хандахадамнай, иигэжэ харюусаба:

— Цех соомнай ажалайнгаа даабариие дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн гэжэ байхагүй. Хэниинь хэншье гэшэгүй бултадаал үдэр, декада, һара бүриингөө даабариие дүүргэхэл гэжэ оролдодог, дүүргэдэгшье гээшэ. Үнэншөөгүй һаа, хүдэлмэришэдэй хэжэ байһан ажалые харахадатнай болохо, — гэжэ маанадта дурадхаба.

Цехын хоёрдохи дабхарта гарахада: шурд-шурд гэтэр шэл отолхо абяан, моторой хүнхинөөн таһалдадаггүй. Иишээшье, тиишээшье хара: тэбхэр—тэбхэр шэл урдаа, гар дээрээ бариад ябаһан хүбүүд, басагад, хүгшэдшье дүүрэн. Эдэнэр бултадаа һаяхан үйлэдбэрилэгдэжэ гараһан, дулаахан шэлнүүдые тайралгада абаашана. Шэлнүүдые тайрагша, отологшодынь далбагар далбагар ехэ шэлнүүдэйнгээ нүгөөдэ хажуудань хүрэжэ ядахадаа, өөдөө собхорон һүрэжэ байгаад, хэмжүүрээ алдангүй түргэ түргэн тайрана. Тайрагдаһан шэлнүүдынь хоёр хажуудаа тусхай түхеэрэлгэтэй ябаган тэргэнүүд дээрэ ашаалагдаад, саашаа ханзалгын цех руу ошожол, ошожол байна...

Цехын хүдэлмэришэдэй дундаһаа шадамар, габшагай ажалаараа суурхаһан хүдэлмэришэд яһала олон. Тэдэнэй тоодо: шэл отологшо Антонина Ивановна Морозова, цехын мастернууд Подойницын, Ступаков, Маратканова, Голощапова болон бусад оролсоно.

— Цехымнай хүдэлмэришэд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, энэ үдэр болотор 75 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ гэһэн шэнэ уялга абаад, ажаллажа байнхай. Сонхын шэл үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 26-да сүм дүүргээд, түсэбһөө гадуур 90 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилжэ, Эхэ орондоо тушааха гэһэн зорилго урдаа табинхайбди, — гэжэ цехын начальник нүхэр Горбатенко хөөрэнэ.

Заводой хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ 1956 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр Бүхэсоюзна хоёрдохи шанда хүртэһэн юм.

— Манай заводой хүдэлмэришэн бүхэн энэ жэлдэ Бүхэсоюзна нэгэдэхи шан абахаар ажаллажа байнабди, — гэжэ заводой хүдэлмэришэд хөөрэлдэнэ. Тиихэдэ ажалайнгаа бүтээсые 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилэн гаргаһан продукциингаа өөрын үные 0,3 процентээр доошолуулха гэһэн шиидхэбэри баталан абаһан байгаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ заводой хүдэлмэришэд тэдэ уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехын мастер Александр Филиппович Подойницын пеэшэнэй температурые шалгажа байна.

Б. Цыремпилов.

Колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй партийна организацинуудые улам бэхижүүлхэ

☆

Б. СЕМЁНОВ, КПСС-эй обкомой партийна органуудай таһагые даагша

☆ ☆

КПСС-эй обкомой IV пленум мартда болоо һэн. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалга соогоо КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан зорилгонуудые хараадаа абан, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн дэбжэөхэ талаар областной партийна организациин, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ пленум ехэ зорилгонуудые табиһан байна. 1956 онойхитой сасуулбал мяха абалгые, гүрэндэ тушаалгые болон худалдалгые 1,5 дахин, һү—1,7 дахин, нооһо 20 процентээр гүрэндэ тушаахада, үрэһэнэй болон мүнхэлэлгын фонднуудые байгуулхада, малай тэжээлдэ орооһо тарья таһалжа үгэлгэдэ болон ажалта үдэртэ 2 килограммһаа бага бэшээр тарья хубаахада, хүсэд хүрэхөөр орооһо тарья мүнөө жэлдэ ургуулан абаха, хартаабха болон овощь хоёр дахин ехээр абаха гэжэ пленумэй шиидхэбэринүүд соо хараалагданхай. Эдэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада пленум хэмжээ-ябуулгануудые зохёоһон байна.

I.

Колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй партийна эхин организацинууд өөһэдынгөө зэргэдэ хэдэн мянган коммунистнуудые нэгэдүүлнэ. Эдэ организацинууд КПСС-эй обкомой пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ ехэ үүргэтэй.

КПСС-эй түүхэтэ XX съездһээ хойшо хүдөөгэй партийна организацинууд бүри эдэбхитэйгээр ажалладаг болоо. Олон колхоз болон МТС-үүдэй партийна организацинууд партиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ хүдөөгэй ажалшадые элсүүлэн эмхидхэхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэжэ, хүдөө ажахын продукци абаха, колхознигуудай байдал улам һайжаруулха талаар нилээд амжалта туйлаһан байна.

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой парторганизаци 28 коммунистһаа бүридэнэ. Тэдэнэй 24-ниинь бригаданууд болон фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг. Коммунист Г. А. Ефимовэй хүтэлбэрилдэг һүнэй-товарна фермэ жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө 580 килограмм һү ехээр һаажа, фуражна үнеэн бүриһөө 1605 килограмм хүрэтэр һү һааһан байгаа. Мүнөө жэлэй 6 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 722 килограмм һү һааба. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо энэнь 73 килограммаар ехэ юм. Коммунистнууд: хонишод Федотов, М. Бельский, модошо нарин дархан Филатов, түмэршэ дархан Олейников, моришон Н. Бельский, болон бусад жэшээтэ һайнаар ажаллажа, колхознигуудые дахуулан ябадаг юм. Коммунистнууд өөһэдөө һайн жэшээ харуулхаһаа гадна, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, мяха, һү, бусад продуктнуудые саашадаа бүри ехээр абахын түлөө партийна бэшэ эдэбхитэдтэй, колхозой бүхы гэшүүдтэй хамта тэмсэдэг, хабарай полевой хүдэлмэридэ оролдосотойгоор бэлэдхэдэг.

Парторганизациин агитколлектив 32 агитаторһаа бүридэнэ. Энэ коллектив колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ горьтой хүдэлмэри хэнэ, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлнэ.

Парторганизациин бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Ревенский парторганизациингаа хүдэлмэриие шадамараар хүтэлбэрилдэг. «Коммунизм» колхозой үнгэрэгшэ жэлдэ ажахын бага бэшэ амжалта туйлаһанда парторганизацинь нилээд габьяатай гээшэ. Партийна организациин зүгһөө колхозоймнай правлени ходоодоо туһаламжа абажа байдаг гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ерофеевэй хэлэһэниинь зүйтэй байна.

Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэреэ эли бодо һайжаруулаа. 1954 ондо үнеэн бүриһөө 477 килограмм һү һаадаг байгаа һаа, 1956 ондо 1176 килограмм һаагаа, мүн энэ үе соо орооһо тарьяанай ургаса гектарай 9,8 центнер байһанаа, 14,4 центнер хүрэтэр дээшэлээ, олзо доходынь 829 мянган түхэригһөө 2 миллион түхэриг хүрэтэр нэмээ. Энэ колхоз хүдөө ажахын продукт гүрэндэ бүри ехээр тушаадаг ба худалдадаг болоо, ниитын шухала фонднуудые байгуулаа, колхознигуудай ажалта үдэртэ мүнгэ, талха тарья болон бусад продукт бүри ехээр үгэдэг болоо. Колхознигуудай шэн зоригтойгоор ажаллаһанай, колхозой партийна организациин болон тэрэнэй секретарь нүхэр Ащенковай эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэри хэһэнэй ашаар эдэ бүгэдэ туйлагдаа.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозуудай партийна организацинууд олониитые ёһотойгоор эмхидхэгшэд болонхой. Кабанска, Түнхэнэй, Үшөөтэйн болон бусад МТС-үүдэй партийна организацинууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

II.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство хүдөө ажахые эрид ехээр дэбжэөхэ ехэ хэмжээнүүдые һүүлэй жэлдэ абаад, хүдөө нютагуудта нилээд ехэхэн хубилалта хэжэ шадаад байна. Манай республика доторшье нилээд ехэ юумэ хэгдээ. Зүгөөр, республикымнай хүдөө ажахы ехэ олзо ашаг хүртөөгүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын культурануудай муу ургаса абтана, мал ажалай ашаг шэмэнь үшөөл бага, экономическа талаараа гээгдэнги колхозууд республика дотор мүнөө хүрэтэр бии байһаар. Республикын хүдөө ажахын гээгдэлэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, колхозуудые, совхозууд болон МТС-үүдые нютагай партийна, советскэ органууд үшөөл һулаар хүтэлбэрилнэ.

Партиин олохон айкомууд хадаа колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй хүдэлмэридэ партийна эхин организацинуудай дүүргэдэг үүргэ, нүлөөе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулнагүй, парторганизацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха, мүн хүдөө ажахые эрид ехээр дэбжэөхэ тушаа партиин захяа заабаринуудые дүүргэхын түлөө хүдөөгэй коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ хэмжээ абанагүй, ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэхэдээ, жиирэй коммунистнуудта үшөөл дутамагаар түшэглэнэ.

Айкомуудай секретарьнууд, бюрогойнь гэшүүд хүдөөгөөр гаража ябахадаа ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэйл ехэнхидээ хөөрэлдөөд, партийна организацинуудай секретарьнуудтай, жиирэй коммунистнуудтай уулзадаггүй. Иимэ харюусалгагүйгөөр, анхарал багатайгаар хандадаг дээрэһээнь олохон партийна организацинууд үшөөл һулаар хүдэлмэрилнэ, тиин хүдөөдэ ажахын ба культурна байгуулалтын талаар табигдажа байһан шэнэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг хангажа бирангүй. Олон колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй партийна организацинууд ажахынгаа бүхы һалбаринуудые хүгжөөн дэбжэөхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхын тула эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри үшөөл дутамагаар ябуулна. Доторойнгоо арга боломжонуудые элирүүлдэггүй ба ашагладаггүй, эзэн бусаар хандадаг, ажалай журам эбдэдэг ябадалтай тэмсэдэггүй байна. Партийна организацинуудай эмхидхэлэйнгээ талаар һула, муугаар хүдэлдэг газарта колхозуудай хүдэлмэри элитэйгээр һайжарнагүй, нилээд олониинь мүнөө хүрэтэр гээгдэжэ ябана.

«Заветы Ильича», Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд Хэжэнгынгээ аймаг соо гээгдэнги колхозуудай тоодо ороно. Эдэ колхозуудта ажал хэхэ хүнүүдшье олон, газар уһаниинshье һайн, мүн техникэ дутамаггүй бии. Яахадаа гээгдэнэб гэхэдэ, колхозуудай правленинүүдынь, мүн партийна организацинууд колхознигуудай ажал муугаар эмхидхэнэ, ажалай журам эбдэгшэдтэй шанга тэмсэл хэнэгүй. Зарим коммунистнуудынь колхозойнгоо гээгдэжэ ябаһанай түлөө партиин, мүн колхознигуудайнгаа үмэнэ харюусалгатай байһанаа мэдэрдэггүй дээрэһээ, артельнүүдтээ боложо байһан эмхи гуримгүй ябадалые хэрэгсээнгүй орхидог байна. Колхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ партиин Хэжэнгын айком багаар анхарал табина. Зэдын аймагай Дзержинскиин, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудта хүдэлмэринь хоёр жэлдэ удаагаар хангалтагүй гэжэ тоологдоо. Партиин айком эдэ парторганизацинуудай тоосоое хэдэн удаа шагнаад, яһала һайн шиидхэбэринүүдые абадаг байгаа. Гэбэшье эдэ шиидхэбэринүүдынь бэелүүлэгдэнгүй үлэжэ, парторганизациин хүдэлмэри һайжарнагүй. Мүн лэ иимэ жэшээнүүдые Баргажанай, Закаменай, Тарбагатайн, Ториин аймагуудай парторганизацинуудай хүдэлмэриһөө дурдажа болохо байна. Иимэ байдал саашадаа тэсэжэ болохогүй гэжэ сэхэ хэлэхээр байна. Колхозуудай, илангаяа гээгдэнги колхозуудай парторганизацинуудые партиин айкомууд, тэдэнэй инструкторнуудай группанууд бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо ёһотой.

МТС-үүдэй парторганизацинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутуунууд бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын машинно-тракторна станцинуудай хахад шахууинь трактор[...] хүдэлмэриин түсэб дүүргээгүй, МТ[...]үүдэй 30 шахуу процентнь зөөлэн ха[...]лалгада оруулбал, условно трактор бүр[...] 500 хүрэхэгүй гектар газар элдүүр[...] Тракторна хүдэлмэриин өөрын үнэ[...] байһаар.

Олохон МТС-үүдэй, жэшээлхэдэ, По[...] Брянска, Нарһатын, Жэрэмэй болон [...] доошье МТС-үүдэй партийна организа[...]нууд өөһэдынгөө МТС-үүдэй хүдэлм[...] һайжаруулхын тулада зохихо хэм[...] абанагүй, мүн тэдэнэй хангалтагүй[...] хүдэлмэрилжэ байһанай шалтагаануу[...] гүнзэгыгөөр шэнжэлэн мэдэнэгүй, мех[...]низаторнуудай дунда хүмүүжүүлгын х[...]дэлмэри һулаар ябуулна, тэдэнэй бай[...] һайжаруулха тухай, илангаяа поле[...] хүдэлмэриин үедэ тэдэндэ таарамжа[...] эрхэ байдал бии болгохо тухай һа[...] оролдодоггүй байна.

МТС-үүдэй хүдэлмэри һайжаруул[...]гүйгөөр хүдөө ажахые эрид ехээр д[...]жэөхэ зорилго шиидхэхын аргагүй. Тии[...]һээ, КПСС-эй айкомууд, инструкторн[...]дайнь группанууд МТС-үүдэй парти[...] организацинуудай хүдэлмэриие бү[...] һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, МТС-үү[...] экономическа үрэ дүнгүүдые бүри гү[...]гыгөөр шэнжэлэн мэдэхэ, машинан[...] болон тракторнуудаа бүри һайнаар хэр[...]лэдэг болохынь тулада, ажал һайнаар э[...]хидхэхын, түрүү арга методүүдые дэл[...]рүүлхын, МТС-үүдэй бүтээдэг хүдэлмэри[...] шанар һайжаруулхын тулада шух[...] хэмжээнүүдые абаха ёһотой. МТС-үү[...] парторганизацинуудай хүдэлмэриие ш[...]тал тэдэнэй секретарьнууд болон инстр[...]торнуудай группада найдаад орхижо б[...]лохогүй. Эдэ парторганизацинууд ту[...] партиин аймагай комитедүүдэй бюронуу[...] анхарал табидаг байха зэргэтэй.

Һүүлэй үедэ республика дотор хэд[...] шэнэ совхоз эмхидхэгдээ. Эдэ совхоз[...] яһала тохонижоһон ажахытай, дүрш[...]тэй болоһон хүдэлмэрилэгшэдтэй МТ[...]үүд болон колхозуудай база дээрэ б[...]гуулагдаа. Тиимэһээ эдэ совхозууд өө[...]дынгөө үмэнэ табигдаһан зорилгонуу[...]

...ү, мяха ехээр абаха уялгаяа хэрээр дүүргэнэбта?

* *

...ахайшадай, мал адуулагшадай, ажалай түлбэри тухай

...яха ехээр абадаг болохо, гүрэн... ехээр тушааха талаар Смо...кэ областиин ажалшадай гар...н һайшаалта үүсхэлые Барга...ай аймагай Карл Марксын нэ...жэтэ колхозой гэшүүд, малшад ...наар дэмжэбэ. Колхозой мал...ые хүгжөөхэ, малай ашаг шэ... бүри дээшэлүүлжэ, ехэ мяха, ..., һү абаха арга боломжотой ...тэрэнээ хүсэдөөр хэрэглэнэгүй... гэжэ тэдэнэр тодорхойлоо.

...арл Марксын нэрэмжэтэ колхо...д бухы арга боломжоёо хара...өөд, байгша оной туршада ...адаа 3316 центнер мяха, тэрэ ... 222 центнер гахайн мяха аба...абаһан мяханайнгаа 2722 цент...нь МТС-эй худэлмэриин тү...атур түлэбэридэ үгэхэ, гүрэндэ ...аха, худалдаха гэжэ шиидэбэ.

...лэй туршада абтаһан мяхые ...риин газарай 100 гектарта ...жа бодоходо 13,1 центнер хүр... Тэрэ тоодо хахалагдадаг га...й 100 га бүридэ 5 центнер га... мяхан хүртэхэ гэжэ хараалаг... Энэ хадаа нёдондо жэлдэ аб... мяханһаа 29 процентээр, тэ...оодо гахайн мяхан 47 процен... ехэ болохо юм.

...57 оной туршада хонидойнгоо толгойе нёдондонойхидо орхо... 26,3 процентээр, эбэртэ бодо ...й тоое 3,5 процентээр, адуу мо...2 процентээр олошоруулхаар ...блөөбди.

...ха ехээр абажа, гүрэндэ тар... мяха тушааха түсэбөө дүүргэ... тула 244 толгой эбэртэ бодо ...989 толгой эрье хонид адуул... табигдаад, дүрбэ, таба һара...63 поршоонхо шахагдажа эхи...эй. Жэлэй туршада 800 толгой ...э бодо мал, 1900 толгой хонин ...6 гахай гүрэндэ тушаагдахаар, ...дагдахаар хараалагдана.

...халгын гүүртын үхэрнүүд шэг...эд, тусхай актаар гүүртые ...шадта тушаагданхай. Үхэрэй ...тэ, үнинэй малшан Буда Рад...а, эрье хонидой отара эрхим ...шон Бадма Будаевта даалгаг...

...аха мяханайнгаа үные доошо...атайгаа хамта июниин нэгэн ...ор суудхэдээ дунда зэргээр ...й шэгнүүрые 150—200 грамм, ...ой 30—50 граммаар нэмээхэ. ...й адуулгын үедэ суудхэдээ ...а зэргээр үхэрэй шэгнүүрые ...950 граммаар, хонидой 100— ...граммаар нэмээхэ зорилготой...

...эдэй тугаллажа, хурьгадай ...дажа, нооһо хайшалалгын ...нэнэй һүүлээр, июнь һарада ...доһон, хүгшэн үхэр, хонид тус... гүүртэ, отаранuудта илгагдаад, ...гада гаргагдаха юм. Тиихэдээ ...доһон малые илгажа дүүр... тэдэнине түргөөр адуулгада ...ажа, таргалуулхын тулада ...э, отарануудта таряа талха...зүйл, үбһэ, зелёнко нэмэжэ ...э болоно.

Адуулгын үедэ бухыдөө эбэртэ бодо малай толгой бүрине 90—110 килограмм, хонидые 10—12 килограммаар нэмээхэ байнабди.

Мяха ехээр абаһанай түлөө түлбэри малшадта үгэхэдөө, малай тоо толгойе ямараар ондо оруулһыень хараада абаха болонобди. Мүн түсэбһөө гадуур шэгнүүрыень хэды килограмм нэмээгээб, тэрэнэй 3—5 процентнь нэмэлтэ түлбэри болгон малшадта үгтэхэ. Тиихэдээ түсэбһөө гадуур нэмээһэн килограмм бүхэнэйнь түлөө июниин нэгэ болотор 1 түхэриг, июниинь нэгэнһээ октябриин нэгэ болотор 50 мүнгэн үгтэхэ юм.

Бидэ урда жэлнүүдтэ гахай үсхэбэрилгэдэ анхаралаа табихаяа болишонхой, энэ шухала һалбарине мартажархиһан шахуу байгаабди. Мүнөө энэ ашагтай ажалда ехэ анхарал табижа, гахайн байра, эдеэлүүлгэ, харууһалга һайжаруулха хэмжээ абтажа байнхай.

Гахайшадые урмашуулха зорилгоор иимэ нэмэлтэ түлбэри тогтоогдонхой:

1) Хэрбээ гол эхэ гахай бүриһөө 12 поршоонхо абаад, хоёр һаратай болоторынь хороолтогүйгөөр тэнжээгээ хадань, 12-һоо дээшэ абтаһан поршоонхонуудайнь хахадыень үгэхэ. Нэгэ түрүүлэгдээд шахагдаха эхэ гахайнуудһаа тус бүриһөөнь табан поршоонхо абаад, хоёр һаратай болоторынь хороолтогүйгөөр тэнжээгээ хадань, табанһаа дээшэ абтаһан поршоонхонуудайнь хахадые үгэхэ.

2) Хоёр һаратай гахайн шэгнүүрые тус бүридэнь 16 килограммаар нэмээхэдэнь, 16 килограммһаа дээшэ гараһан килограмм бүхэндэнь 2 түхэриг 50 мүнгэ түлэхэ.

3). Дүрбэ һаратай гахайн шэгнүүрые тус бүридэнь 40 килограмм нэмээхэдэнь, тэрээнһээ дээшэ гараһан килограмм бүхэндэнь 3 түхэриг түлэхэ.

4). Шахагдажа байһан гахайнуудай шэгнүүрые суудхэдээ 500 граммаар нэмээхэдэнь, түсэбһөө гадуур нэмээгдэһэн килограмм бүхэндэнь 3 түхэриг түлэхэ.

Мүн гахайе хуурай тэжээлээр шахаха түрүү арга хэрэглэгдэхэ. Шахагдажа байһан гахайнууд эдеэлсэ һайтай поли, бэлшээридэ, һүнэй фермэдэ дүтэ байлгагдаха. Тиин тэдэниие 75—90 килограмм болгоод, гүрэндэ тушааха болонобди.

Адуулгада, шахалгада байһан малай шэгнүүрые ехээр нэмээжэ, бүри ехэ мяха абаха, гүрэндэ тушаахын түлөө фермэ, гүүртэ, отаранuудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Б. Монтоев, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

* *

Ториин түрүү һаалишад

Ж. Б. Менжикова,

Х. Р. Дамбаева

Д. Г. Бадмаева

«Улаан Бургалтай» колхозой центрһээ зүүн урагшаа гурбан модоной газарта энэ колхозой һүнэй нэгэ фермэ бии юм.

Һү абалгые нёдондонойхиһоо хоёр — хоёр хахад дахин дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые эндэхи һаалишад амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэдэнэй үүсхэлээр бухы үнеэдынь уяада байлгагдадаг болоо. Энэ гүүртэ дээрэ нёдондо түрүүшын 6 һарын туршада үнеэн бүриһөө 243 литр һүн һаагдаһан һаа, мүнөө 613 литр һаагдаад байна бшуу.

Тус фермын эрхим һаалишад Д. Б. Менжикова, Ж. Б. Менжикова, Х. Р. Дамбаева гэгшэд 720—780 литр, бусадынь 500—600 литр, залуу һаалишан Сурун Дашиева (гурбадахи һараяа хүдэлмэрилнэ) гунжан бүриһөө 260 литр һү һааба. Мүнөө энэ гүүртынхид гансашье колхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана бэшэ, мүн бухы аймаг соогоо суута гаранхай.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө һаалишад шэнэ уялгануудые

Д. Б. Менжикова

С. Д. Базарова

эбанхай. Хэрбээ ажахын жэлэй эхиндэ үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха гэжэ уялга абаһан байгаа һаа, мүнөө 1500 литр һү һааха гэжэ шиидээ. Энэ дээшэлүүлэгд эһэн уялгаяа дүүргэхын тула үсэд шангаар оролдожо байна.

Фермын һаалишад зунай бэлшээриин үедэ үнеэдээ һүни үдэргүй адуулха, фермынгээ дэргэдэ ногоон конвейертэ зорюулжа 10 гектар зелёнко тариха гэжэ шиидэнхэй.

—Хэрбээ абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадабал, срэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1800—2000 литр һү һаадаг болохобди. Тэрэнэй түлөө үнеэн бүридөө арбаад тонно силос дараха, типовой шэнэ байраяа ашаглалгада оруулхабди, — гэжэ һаалишад нэгэн һаналтайгаар хөөрэнэ. Эдэ һаалишадай зориһондоо хүрэхэ байһаниинь дамжаггүй.

А. Мантаев.

Совхозой фермэ

«Эрдэм» совхозой 1-дэхи фермынхид һү һаалгаар түрүү һуури эзэлбэ. Эндэхид ажахын жэлэй 6 һара соо үнеэн бүриһөө 1086 килограмм һү һаагаа. Үнеэн бүриһөө 3 мянган литр һү һаахаар шиидэһэн һаалишан М. Гулима энэ үе соо 1150 литр һү һаажа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Мүн һаалишад Г. Васевич, Ф. Жук гэгшэд үнеэн бүриһөө 1000 гаран литр һү һааба.

Эндэхи фермын тугалшад суудхэ соо 500—500 граммаар тугалай шэгнүүрыень нэмээхэ гэһэн уялгануудые абаһан байгаа. Мүнөө тугалнууд һайнаар харууһалагдана. Тугалшад М. Маринюк, Л. Мухина, Е. Васильева гэгшэд суудхэ соо тугал бүриингөө шэгнүүрые 570 граммаар нэмээгээ.

Т. Гармаев.

Дүршэлтэй хонишон

Агафья Курикалова Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой (Кударын аймаг) хоёрдохи комплексно бригадын отара дээрэ 7-дохи жэлээ хүдэлжэ байна. Олон жэл хүдэлхэ зуураа, Агафья Васильевна хурьга түлжүүлхэ талаар баян дүй дүршэлтэй болоод, жэл бүри һайн амжалта түйладаг болонхой.

Мүнөө нүхэр Курикалова даажа байһан хонидһоо 345 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Һаяхан шэгнэхэдэ, тэрэнэй харууһалдаг хурьгад дунда зэргээр 9 килограмм болоо.

Оролдосотой энэ хонишон 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа түлжүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Ж. Гунчитов.

Зэдын барилгашадай амжалта

Зэдын аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ малай болон культурно-ажаһуудалай гэр байрануудай барилгын түсэбые 100,8 процент, мүн 1957 оной түсэбэй 20 процентыень дүүргэһэн байна. Эндэ хамта дээрээ 12098 малай багтаха 29 байра баригдаа, тэрэнэй 4-ниинь үнеэдэй типовой байрануд юм. Эдэ байранууд оньһожоруулагданхай. Мүн 3200 тонно силос хадагалха башни болон траншейнүүд баригдаа һэн. Энээнэй ашаар колхозууд үнеэн бүридөө хүсэд хүрэхэ силос даража абаха аргатай болоһон байна.

Малай байра барилгада, барилгын материалнуудые бэлэдхэлгэ, шэрэлгэдэ Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд колхозуудтаа ехээр туһална. МТС-эй тракторна бригаданууд тус бүридөө материалнуудые өөһэдөө бэлэдхээд, нэгэ нэгэ барилга хэхэ уялга абаа һэн. Тиигэжэ тэдэнэй хүсөөр орооһо хадагалха 5 склад, хониной хоёр байра, силос хадагалха 3 башни нёдондо баригдаһан, 15 худаг малтагдаһан юм.

Колхозой барилгашад городой болон аймагай эмхи зургаануудай туһаламжаар 100 киловатт хүсэтэй хоёр электростанци, 150 хүнэй һууритай клуб, полевой стан гэхэ мэтын 50 гаран барилгануудые хэһэн байна. Энээнһээ гадна колхознигуудай байха 187 гэр баригдаа һэн.

Гэбэшье, аймагай 11 колхозой хоёрынь барилгын хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандаһан байгаа. Сталинай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозууд ядахадаа нэгэшье барилга бэлэн болгоогүй. Мүн Цагаан-Усанай МТС-эй (директорынь нүхэр Биртанов) хүтэлбэрилэгшэд барилга хэхэ талаар гоё һайхан үгэнүүдые яһала хэлэһэн байбашье, юушье хээгүй.

Борьёогой сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Вампилов) үхэрэй, тугалай байра, таряанай склад, гараж, кузница гэхэ мэтые бариһан байна. Мүн Кагановичын, Молотовой, Чапаевай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай барилгашад олон шэнэ барилгануудые бэлэн болгоо.

Эршэтэ ажалаараа амжалта түйлаһанайнь түлөө олон тоото барилгашадта аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ шангууд барюулагдаа, «БМАССР-эй эрхим һайн барилгаша» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо. Тэдэнэй тоодо Д. Пашенский, Н. Домиев, Б. Яковлев, Б. Михайлов, В. Вершинин гэгшэд оролсоно.

Мүнөө жэлдэ арга боломжонуудаа хаража үзөөд, манай колхозуудай барилгашад барилгынгаа хүдэлмэрие бүри үргэдхэхэ гэжэ шиидээ. Хамта дээрээ 11920 толгой малай багтаха 46 байра, тэрэ тоодо үнеэдэй 13, тугалай 11 байра болон бусад барилганууд бодхоогдохо юм. Гадна, культурно-ажаһуудалай, үйлэдбэриин 37 гэр — клубууд, культбазанууд, полевой станууд, складууд баригдаха байна. Колхознигуудай 230 гэр ашаглалгада үгтэхэ. Эдэ барилгануудта 13480 мянган түхэриг мүнгэн һомологдонхой.

Барилгануудаймнай ехэхэн хубинь шулуу, шабар шудхажа хэһэн ханатай байха. Тиимэһээ үнэ сэнгыншье химда, барихадашье түргэн байха юм. Иимэ барилгануудые хэхэ талаар үнинэй дүй дүршэлтэйбди.

Мүнөө үедэ 200 шахуу хүн барилгын материалнуудые бэлэдхэжэ, барилга хэгдэхэ газарнуудта тэрэнээ шэрэжэ байна. Эндэ трактор болон бусад механизмууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. 30 гаран мянган кубометр барилгын модон, 4280 кубометр шулуун бэлэдхэгдэнхэй.

Барилгын материалнуудые бэлэдхэлгэ дээрэ Доржи Банзаровай, Кагановичын, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд түрүүлжэ ябана. Мүн Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд колхозуудта модо, шулуу шэрэлгэдэ туһална. Гэхэтэй хамта, энэ шухала хэрэгтэ Маленковой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд, Цагаан-Усанай МТС-эйхид хайша хэрэгээр хандаһаар.

И. Сухарев, Зэдын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи колхозуудай барилгын таһагые даагша.

Шэнэ барилганууд

Һүүлэй хоёр гурбан жэлэй турша соо Закаменай аймагай колхозуудта ехэхэн барилга хэгдэнэ. Нёдондо жэлдэ «Победа» колхоз колхознигуудай ажаһууха 15 шэнэ гэр, «Коммунизм» — 25, «Байгал» колхоз 20 гэр барижа дүүргээ. «Победа» колхоздо 500 хонидой байха типовой байра, «Коммунизм» колхоздо 600 хонидой байха типовой байра, малай 3 шэнэ байра ашаглалгада оруулагдаһан юм.

Энэ жэл эдэ колхозууд мүн лэ олон барилганууддые хэхээр хараалаанхай.

500 хонидой байха типовой байра, хоёр дабхар байшантай шэнэ клуб, 5 шэнэ гэр колхознигуудтаа бариха гэжэ «Победа» колхоз хараалаад, мүнөө барилгыень хэжэ эхилээ. «Коммунизм», «Байгал» колхозууд малай хэдэн шэнэ байрануудые ба гэрнүүдые барижа захалаа.

Ф. Цыденжапов.

Бэлшээн таргалуулха хонидой отара эмхидхэгдэбэ

Хориин аймагай «Красный партизан» колхоздо бэлшээн таргалуулха хонидой отара байгуулагдаба. Тус отарада 500 эрье хонид шэлэгдэжэ, ахалагша хонишоноор дүй дүршэл ехэтэй Ц. Бадмацыренов томилогдоо. Бэлшээриин үедэ хонин бүриин шэгнүүр 8 килограммаар нэмэжэ, хамта 225 центнер мяхан абтахаар хараалагдана.

Ц. Цыдыпов.

...һон үдэрһөө эхилэн амжалтатайгаар ...хэ аргатай байна.

...озуудай дэргэдэ ехэ партийна ор...цинууд байгуулагдаа. Тэдэнэр ...орилготойб гэхэдэ, совхозой ажахые ...тэ һайнаар эрхилжэ шадаха эмхи...йн коллектив байгуулха зэргэтэй. ...эй айкомууд совхозуудай партийна ...зацинуудта үдэр бүри туһалжа бай...һотой.

III.

...зорилго шиидхэхэдээ партиин ай... партийна организацинуудай сек...рьнуудай хүдэлмэридэ, тэдэниие хү...үүлгэдэ тусгаар анхарал хандуулха ...эй. Юуб гэхэдэ, секретарьнуудайнь ...хүдэлөө һаа, партийна эхин органи...шье ажал һайн байдаг. Кол...ай партийна организацинуудай ...арьнуудтай КПСС-эй Курумканай ...нилээд ехэ хүдэлмэри хэдэг. Ай... парторганизацинуудай секретарьнуу... бэлэдхэл һайнтай, зондоо хүн... коммунистнуудые табиһан байна. ...уудай парторганизацинуудай зур... секретариин дүрбэниинь дээдэ ба хү...шэ дээдэ, хоёрынь дунда һургуули... Партиин айком парторганизацинуу... секретарьнуудтай семинар хододоо ...гдэг, байра дээрэнь ошожо тэдэндэ ...а үгэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хан...аг юм. Айкомой хүдэлмэрилэгшэд ...уудта гарахадаа түрүүлэгшэнэр... уулзахаһаа гадна, парторганиза... секретарьнуудта бодото туһаламжа ...даг. КПСС-эй айком партийна хү...тэй танилсахын тулада колхозуу... парторганизацинуудай секретарьнуу... Сэлэнгын, Зэдын болон бусад ... аймагуудта эльгээһэн бай... Колхозуудай парторганизаци...й секретарьнууд нүхэд Дамбаев ...овой нэрэмжэтэ артель), Мантаев ...анай нэрэмжэтэ колхоз), Будаев ...эй нэрэмжэтэ колхоз) болон бусад ...ина хүдэлмэри муу бэшээр эмхидхэ...

Гэхэтэй хамта, партиин олохон айкомууд парторганизацинуудай секретарьнуудые шэлэн оложо табиха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар табидаг дээрэһээ тэдэниие оло дахин һэлгэдэг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ республика дотор колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй парторганизацинуудай секретарьнуудай хахадынь шахуу һэлгэгдэһэн байгаа. Бичурын аймагта колхозуудай 18 парторганизациин 17-донь, Кударын аймагта колхозуудай 11 парторганизациин 9-дэнь секретарьнуудынь һэлгэгдэһэн байха юм. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Прибайкальска аймагай Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинуудта секретарьнуудынь 5 дахин, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо—4 дахин, «Путь к коммунизму» колхоздо—3 дахин һэлгэгдээ. Зарим айкомууд парторганизацинуудай секретарьнуудай семинарнуудые үшөөл муугаар үнгэргэнэ.

Хүдөөгэй парторганизацинуудай секретарьнуудые шэлэн оложо табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри эрид һайжаруулха хэрэгтэй. Хүдөөгөөр ябахадаа партиин айкомой секретарьнууд, бюрогойнь гэшүүд парторганизацинуудай секретарьнуудтай уулзажа хөөрэлдэхэ, бухы гол шухала асуудалнуудаар захяа заабари үгэдэг байха ёһотой. Секретарьнуудтай семинар саг соонь үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ партийна байгуулалтын асуудалнуудые шүдэлхэ, хүдэлмэриингөө дүршэл тухай хөөрэлдэхэ ябадал эмхидхэхэ шухала.

IV.

Түрүү колхознигуудые, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые партиин зэргэдэ абажа, парторганизацинуудай ургалта хангаха гээшэ мүн лэ шухала байна. Иимэ хүдэлмэри хэхэ гээшэ хүдөөгэй партийна организацинуудые бэхижүүлхэ гол зам гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Хүдөө ажахын түрүү хүдэлмэрилэгшэдые партиин зэргэдэ абаха талаар хүдөөгэй партийна организацинууд КПСС-эй XX съездһээ хойшо зарим тэды хүдэлмэри хэһэн байна. Энэ шухала хэрэгые КПСС-эй Кяхтын, Бичурын болон бусад зарим айкомууд бараг һайнаар хүтэлбэрилнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ Кяхтын аймагта 19 колхозник, тэрэ тоодо 11 һаалишан КПСС-эй зэргэдэ ороһон байха юм. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишад нүхэд Токтохоева, Сабитова, Гыгмытова, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад нүхэд Дондопова, Цыбденова, Кяхтын МТС-эй түрүү трактористнууд нүхэд Черноя́ров, Цыбденов, комбайнер нүхэр Мункуев партида абтаһан байгаа.

Гэхэ зуура, үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан эрхим хүнүүдые шэлэн оложо, КПСС-эй зэргэдэ абаха тухай КПСС-эй XX съездын заабаринуудһаа партиин олохон айкомууд шухала тобшолол хээгүй, урда мэтэ партиин ургалта тухай анхарал багаар табидаг зангаараа. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай 14 колхозой парторганизациин 10-ниинь 1956 оной турша соо, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Красный опытник» колхозуудай партийна организацинууд 4 жэлэй турша соо партиин зэргэдэ нэгэшье хүниие абаагүй дээрэһээ, багаханууд зандаа юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг соо оройдоо нэгэ комбайнер, нэгэ тракторист, нэгэ һаалишан партида абтаа. Партида абтагшадай дунда хонишод, үхэр адуулагшад, тугалшад гэхэ мэтын мэргэжэлтэй нэгэшье хүн үгы юм. Мухаршэбэрэй аймагта табан колхозойнь партийна организаци гурбан жэлэй турша соо, Кировой, Хрущевой нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудай партийна организацинууд 5—9 жэлэй турша соо нэгэшье хүниие партида абаагүй. Эдэ партийна организацинууд яахадаа урганагүйб гэхэдэ, партийнабэшэ олониитэтэй холбоо барисаа муутай, тиигээд колхозуудайнгаа байдал һайжаруулха, колхознигуудаа бүри баян шадалтай болгохо талаар хүдэлмэри багаар ябуулна. Партиин Заиграйн, Мухаршэбэрэй айкомуудай бюро хүдөөгэй эрхим хүнүүдые КПСС-эй зэргэдэ абажа, партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхэ шухала хэмжээнүүдые мүнөө хүрэтэр абаагүй байһаар. Тэрэшэлэн, партиин Байкало-Кударын, Түнхэнэй, Прибайкальска айкомууд партийна организацинуудай зэргые олошоруулха хүдэлмэрине хүтэлбэрилдэггүй шахуу.

Колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй түрүү хүнүүдые партида шэлэн абаха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа, партийна организацинуудай зэргэдэ шэнэ хүсэ нэмэжэ оруулха шухала. Тиихэдээ, түрүүшүүлдэ тус тустань хандажа шэлэн абаха гол ёһые наринаар сахиха хэрэгтэй. Зүгөөр партиин зэргэдэ шэнээр орогшодто табигдадаг эрилтые һуладхажа болохогүй. Залуу коммунистнуудтай хэгдэдэг хүдэлмэри һайжаруулжа, партийна организациин хүдэлмэридэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала.

Парторганизацинуудай партийнабэшэ олониитэтэй бүри һайн холбоотой болохын тулада партийна нээмэл суглаануудые олоор үнгэргэжэ, ажахын-политическэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ партийнабэшэ эдэбхитэдые үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй.

V.

Эхин парторганизацинуудай үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхын, тэдэнэй дүүргэдэг үүргэ болон нүлөөе дээшэлүүлхын, олониитэтэй холбоо барисаань улам һайжаруулхын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин шиидхэхы һалбаринуудта коммунистнууд зүбөөр хубаарилан табигдаха зэргэтэй. Энэ асуудалда КПСС-эй Сэлэнгын, Хориин, Курумканай, Зэдын айкомууд ёһотойл анхарал хандуулдаг. Эдэ аймагуудай колхозник-коммунистнуудайнь хахадһаа олонхинь мал ажалай фермэнүүдтэ хүдэлнэ. Зүгөөр зарим аймагуудта олон коммунистнууд захиргаанайнгаа аппаратда үшөөл хүдэлжэ байһаар. Эдэ дутуунуудые зайсуулха хэрэгтэй. Колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй олонхи коммунистнуудынь бригаданууд болон фермэнүүдтэ хүдэлдэг байха зэргэтэй. Колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилхы тушаалнуудтань зааталһаа булта коммунистнууд байха ёһотой бэшэ юм. Тиихэтэй хамта, аймагай центрнүүдһээ коммунистнуудые колхозуудта саашадаашье эльгээжэ байха шухала. Аймагуудай бухы коммунистнуудайнь 25 улүүтэй процентнь хүдөөгэй элдэб эмхи зургаануудта хүдэлмэрилжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй, Яруунын, Тарбагатайн, Баргажанай болон ондоошье аймагуудта коммунистнуудайнь 27—31 процентнь эмхи зургаануудта хүдэлнэ. Энэ дан олон байна. Тэдэ коммунистнуудай зариманайнь колхоз, совхоз болон МТС-үүдтэ ошожо хүдэлбэл таатай гээшэ.

Партийна группанууд хадаа коммунистнуудай эдэбхи хэшээл дээшэлүүлхэ, парторганизацинуудые олониитэтэй бүри һайн холбоотой болгохо хэрэгтэ тон ехэ үүргэ дүүргэхэ болоно. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай «Улаан Эрхириг» колхозой комплексно бригадада (партгруппоргнь нүхэр Дамбиев), Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай фермэдэ (партгруппоргнь нүхэр Пирамаева) партгруппанууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Зүгөөр зарим нютагуудта партгруппануудые тоодоггүй дээрэһээнь, манайда иимэ группануудай үсөөн байһаниинь гэмшэлтэй. Энээниие тоохогүй ябадал болюулжа, колхозуудай комплексно бригаданuудта, МТС-үүд болон совхозуудай тракторна бригаданuудта партийна гү, али партийно-комсомольско группануудые байгуулжа, коммунистнууд болон комсомолецуудаа зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэй. Партгруппоргнуудта үдэр бүриин бодото туһаламжа үзүүлхэ шухала.

VI.

Коммунистнуудай дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань һайжаруулаад байбал, партийна организацинуудай шадабарине дээшэлүүлжэ болохо байна. Гэхэтэй хамта, партиин зарим айкомууд коммунистнуудай эрдэм соёлоо яажа дээшэлүүлдэг, ямар газетэ болон ном уншадаг, кинодо ородог ородоггүйе, радио шагнадагые, боложо байһан юумэнтэй хэр танил байһые мэдэдэггүй байха юм. Партийна суглаанууд коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, тэдэ суглаанда бэлдэхэ, тэдэниие үнгэргэхэ хэрэгтэ зарим нютагуудта ёһо тэдыгээр хандадаг байһан дээрэһээнь, баталан абаһан шиидхэбэринүүдынь заримдаа дүүргэгдэнгүй үлэнэ. Олохон партийна организацинууд коммунистнуудта эрилтэ багаар табина, зарим коммунистнуудай партийна болон гүрэнэй журам эбдэхэдэнь хэрэгсээнгүй орхино. Эдэ бухы дутуунуудые зайсуулха, коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха, тэдэнэй политическэ хатуужал болон марксистско-ленинскэ ушар ёһо мэдэлгые дээшэлүүлхэ шухала.

* * *

Манай бухы орон дотор, тэрэ тоодо манай республикада Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн бүри үргэдэжэ байна. Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ уялгануудые абаад, тэдэнээ дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэжэ байна. Партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, 1957 ондо республикын хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхын тулада колхознигуудай, совхозууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай болон политическэ шэнэ дабжалтые ударидаха. Мүн малай убэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхэ, хабарай полевой хүдэлмэри, мүн хүдөө ажахын саашанхи хүдэлмэринүүдые һайнаар дүүргэхэ ябадал болоно. Энээнэй тулада, хамагай түрүүн, хүдөөгэй бухы коммунистнуудай эдэбхи хэшээл, партийна бухы организацинуудай үүсхэл дээшэлүүлжэ, хүдэлмэриингөө участок дээрэ хэгдэжэ байһан бухы юумын түлөө харюусалгатай байхаар тэдэниие хүмүүжүүлхэ шухала. Энэ хадаа партиин айкомуудай хойшолуулашагүй зорилгонуудай нэгэн болоно.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда эхин парторганизацинуудта түшэглэнгүй, тэдэнэй шадабарииень, залан ударидахы үүргыень үдэр бүри дээшэлүүлэнгүй, колхозуудые амжалтатайгаар хүтэлбэрилхэ аргагүй байна.

Гадаадын бүлэг журналистнуудтай Янош Кадарай хөөрэлдөөн

БУДАПЕШТ, апрелиин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр Венгриин революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын түрүүлэгшэ Янош Кадар гадаадын бүлэг журналистнуудтай уулзажа, тэдэнэй асуудалнуудта харюусаба.

ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын Венгри ерэхыень уриhан тушаа Янош Кадар иигэжэ хэлэбэ. Теэд энэ уряалдамнай тэрэ харюусаагүй. Бидэ господин Хаммаршельдын ямаршье асуудалдань харюусахабди, гадна ороной байдал тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгэхөөр бэлэмди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Урда сагай алдуунууд болон тэдэниие заhаруулха тухай Янош Кадар иигэжэ хэлэбэ. Урда сагай алдуунууд ниитын болон гүрэнэй системые hуладхажа, ниитэ зониие хүтэлбэрилгэhөө холо болгоhон, социализмын дайсадай урдаhаа эсэргүүсэн тэмсэхэ ябадал hуладхаhан байна. Хүтэлбэрилэгшэд болбол арад зоной аша туhын тулада ажаллаха гээ hаа, бодото ёhоор арад зонтой тон нягта холбоотой байха зэргэтэй гэжэ дүй дүршэл харуулhан байна. Нүгөө талаhаа арад зон гээшэ элдэб эсын этэгээдүүдтэй эрид тэмсээгүй гээшэ hаа, hанаа амар байжа шадахагүй. Анхандаа энээн тухай мартаhан байгаабди. Венгерскэ социалистическэ хүдэлмэришэнэй парти болон хүдэлмэришэн-таряашанай правительство олониитэтэй дүтэ байхын тула, тэдэнэй интересүүд болон hанал бодолые таахын тула зон ниитэтэеэ зүбшэн хэлсэхэ, тэдэнэй hанамжа ба дурадхалнуудые хараадаа абахын тула али бүхы юумэн хэгдэжэ байна гэжэ Янош Кадар хэлэбэ. Мүнөө орон дотор ажалшадай суглаанууд болоожо, тэндэ парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд байлсажа, ажахын ба культурна байгуулалтын хэмжээ-ябуулгануудтай ажалшадые танилсуулна, суглаанда байгшадай олон асуудалнуудта харюусана. Эдэ суглаанууд ехэ эдэбхитэйгээр үнгэржэ, тэрээндэ зон ехэ олоороо байдаг гэжэ Янош Кадар тэмдэглэбэ. Хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын хэмжээ-ябуулгануудай уг удхые арад зоной олонхинь ойлгожо, өөрынгөө правительствода тон ехээр найдана.

Венгридэ советскэ сэрэгүүдэй байлга тушаа асуудалда харюусаха зуураа, Янош Кадар иигэжэ мэдүүлбэ. Уласхоорондын байдалай шахардуу шанга байhан дээрэhээнь, Венгри Варшавска договорhоо гарахагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, Баруун Германиин зэбсэгжэлгэ, баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бэлэдхэл болон бусад баримтанууд социалистическэ лагериин оронуудые хэзээдэ бэлэн байхые уялгална гэжэ Я. Кадар хэлэбэ.

Варшавада центральна партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн болобо

ВАРШАВА, апрелиин 18. (ТАСС). Варшавада центральна партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн болоо. Тус зүблөөн дээрэ ороной экономическа байдал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитет энэ зүблөө зарлаа юм. ПОРП-ын Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, Политбюрогой гэшүүд болон ПОРП-ын Центральна Комитедэй секретариадай гэшүүд, министрнүүд, министрнүүдэй орлогшонор, томо томо промышленна предприятинуудай директорнүүд, эрдэмтэд, профсоюзна ажал-ябуулагшад энэ зүблөөндэ хабаадаа.

ПОРП-ын ЦК-гэй гэшүүн Л. Касман экономическа байдал тухай элидхэл хээ. Ажал хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэдэг болохо тухай, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, мүн эд бараа дэлгүүр дээрэ ехээр гаргаха тухай Касман хэлээ. Хуулита бэшээр худалдаа хэхэ ябадалтай, хулгай худалтай илангаяа шангаар тэмсэхэ ёhотойбди гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ.

ПОРП-ын ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. Зүблөөндэ хабаадагшад hаяар промышленна предприятинуудта гаража, оронойнгоо экономическа байдал тухай асуудалнуудые арад зонтоёо зүбшэн хэлсэхэеэ байна.

Англиин общинануудай палатада

ЛОНДОН, апрелиин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Англиин премьер-министр Макмиллан общинануудай палатын заседани дээрэ үсэгэлдэр иигэжэ мэдүүлээ: термоядерна зэбсэг мэдүүлэнгүйгөөр нюусаар тэhэлжэ туршаха гэжэ оролдоо hаа, «тиимэ юумэ яhала хэжэ болохоор гээшэ».

Макмилланай мэдүүлгэ тушаа палатын гэшүүн лейборист Фрэнк Безуик иигэжэ хэлээ: «зарим тэhэрэлгэнүүд мэдэгдэнгүй үлэхэ юм гэжэ хэлэхэ болоо hаа, буруу болохо байна. Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ хаа-хаанагүй ажаглалта хэхэ 400 пункт байгуулаа hаа, ямаршье тэhэрэлгын болоходо, тэдэниие элирүүлжэ болохо гэжэ юумэ мэдэхэ хүнүүд тодорхойлhон байна. Тиимэhээ премьер-министр өөрынгөө хэлэhэн үгэнүүдhээ арсажа, туршалга хэхэ ябадал болюулха тухай хэлсээ баталха оролдолго гаргаха байна гээшэ гү?»

Макмиллан хэдэн асуудалнуудта, тэрэ тоодо термоядерна зэбсэг мэдүүлэнгүй нюусаар тэhэлхэ ямар аргын бии байhан тухай харюусаагүй.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ БЕЛЬГИ ЕРЭБЭ

БРЮССЕЛЬ, апрелиин 18. (ТАСС). Бельгиин компартиин 12-дохи съездэ хабаадалсахаяа КПСС-эй делегаци апрелиин 17-до Брюссель ерээ. «Коммунист» журналай главна редактор А. М. Румянцев (делегацие толгойлно), Белоруссиин компартиин ЦК-гэй хоёрдохи секретарь Т. Я. Киселев тус делегацида ороно.

Бельгиин компартиин ЦК-гэй секретарьнар Бюрнель, Ван Муркерке, СССР-эй посол В. И. Авилов болон бусад хүнүүд энэ делегациие аэродром дээрэ угтаа.

К. Е. Ворошиловай Хитадта айлшалжа байhан тухай Хитадай хэблэл бэшэнэ

ПЕКИН, апрелиин 18. (ТАСС). Нүхэр К. Е. Ворошиловай Хитадай ниислэлдэ апрелиин 17-до юу хэhэн тухай мэдээсэлнүүдые Хитадай бүхы газетэнүүд толилбо. Хуайжэньтанда болоhон уулзалган дээрэ Мао Цзе-дунай, мүн К. Е. Ворошиловай хэлэhэн үгэнүүдые, хитад-совет хани барисаанда зорюулагдаhан очеркнуудые, тэмдэглэлнүүдые болон шүлэгүүдые, фотографинуудые тэдэнэр толилоо.

«Жэньминьжибао» газетэ КНР-эй Культурын Министрын орлогшо Цянь Цзюй-жуй гэгшын статья толилоо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай Хитадта ерэhэн ушар хитад совет арадуудай ахадүүгэй хани барисаае улам саашадань бэхижүүлжэ, политическэ, экономическа, соёл болбосоролой талаар хоёр ороной саашадаа улам нягтаар харилсахада туhа хүргэхэ байна гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэнэ. «40 жэлэй туршада хитадууд советскэ социалистическэ түрүү культурын ямараар хүгжэжэ байhыень адаглан хаража байгаа. Лу Син Цюй, Цюй-бо гэгшэд бидэниие анха түрүүн советскэ культуратай танилсуулhан юм. Арадай республикын тогтоогдоhонhоо хойшо хитадууд улам оролдосотойгоор советскэ арадай соёл болбосоролые шудалан үзэдэг болоо» гэжэ Цзянь Цзюй-жуй бэшэнэ. Һүүлэй найман жэлэй туршада ород, мүн советскэ зохёолшодой 12 400 ном 190 миллион тиражаар Хитадта хэблэгдэн гараа.

Промышленность байгуулхадань Советскэ Союзай Хитадта үзүүлдэг туhаламжа тухай, хитад, советскэ эрдэмтэдэй холбоо харилсаан тухай, советскэ мэргэжэлтэдэй үзүүлhэн айхабтар ехэ туhаламжа тухай Хитадай газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

Арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай Саг үргэлжын комитедэй заседани

ПЕКИН, апрелиин 18. (ТАСС). Апрелиин 18-да арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай заседани болоо. 1957 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай мэдээсэл КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьерын орлогшо Бо И-бо хээ.

КНР-гэй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай заседани дээрэ үгэ хэлэжэ, энэ асуудалаар нэмэлтэ тайлбари хэhэн байна.

ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй заседаниин боложо байха үедэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов КНР-эй Түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ хоёр орожо ерэбэ. Комитедэй гэшүүд тэдэниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Корейн Арадай-Демократическа Республика. Урда Корейн армиин младша лейтенант Ким Чер Чжун Америкын самолёдоор Хойто Корейдэ ниидэжэ ерээ. Урда Корейн засагаархид арад зондо эсэргүү политика ябуулна гэжэ ойлгоходоо Хойшоо эрохо гэжэ шиидээб гэжэ Ким Чер Чжун мэдүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КНДР-hээ ниидэжэ ерэhэн Америкын самолёдой хажууда Ким Чер Чжун зогсожо байна. **КНДР-эй Центральна телеграфна агентствын фото.**

Урда Корейн сэрэгэйхид олоороо бодхуултана

ПХЕНЬЯН, апрелиин 18. (ТАСС). Лисынманай засагаархид сэрэг дайнда бэлэдхэхэ политика ябуулна. Энээндэнь ехээр дураа гутаhан сэрэгэй албахаагшад Урда Корейн армиhаа зугадажа бодхуултана.

Корейн телеграфна агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, гансал марта hарада Урда Корейн армиhаа мянга гаран солдат бодхуултаа.

Үгэнь Р. ЭРДЫНЕЕВЭЙ *Аялгань Ц.-Д. ЛАМХАНОВАГ...*

Инагай дуун

Уулын дээгүүр уняар татаба,
Үнгын шубууд ерэгшэ аа гү.
Олоной үгэнь hонинтойл байна,
Урагууд манайдаа буухань аа гү.

Хойгуураа үүлэниинь хөөрэн байна,
Хурахан бороониинь орогшол аа гү.

Ходол зосоомни уяраад байн...
Хубитай гансамни дүтэлхэнь...

Баруун добоор тооhо татаба,
Багахан хонгорынь харагдаб...
Баяраар зүрхэмни сохилжол...
Баталмаар гансамни ерэ...

Үгэнь Р. ЭРДЫНЕЕВЭЙ *Аялгань арад...*

Шог дуун

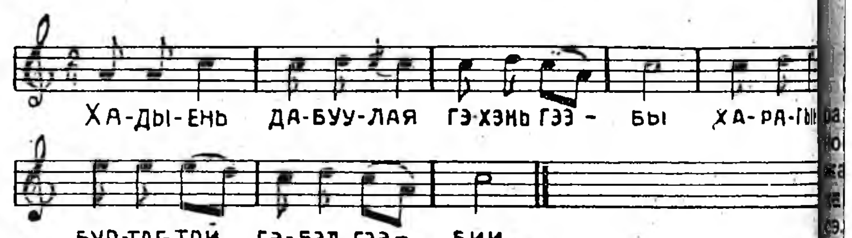

Хадыень дабуулая гэхэнь гээбы,
Харгынь буртагтай гэбэл гээбии.
Ханилаял хоюулаа гэхэнь гээбы,
Хажуудаал энээнтэйб гэбэл гээбии.

Уулыень дабуулая гэхэнь гээбы,
Орёохон харгытай гэбэл гээбии.

Ушараял хоюулаа гэхэнь гээб...
Ойрохоноол энээнтэйб гэбэл г...

Боориень дабуулая гэхэнь г...
Буртагхан харгытай гэбэл г...
Болзороо хэлсэе гэхэнь гээб...
Баталhаар үнинэйб гэбэл гээб...

Арадай дуунууд

***

Уулынгаа үндэрые харахадаа,
Унагшам сухаряад байнагүй.
Урихан гоёышни харахадаа,
Ухаамни хахадлаад байнагүй.

Хадынгаа үндэрые харахадаа,
Хазаартам сухаряад байнагүй.
Сэбэр гоёышни харахадаа,
Сэдьхэлни хоёрлоод байнагүй.

***

Үүрэй сайхаhаа шүүдэрлэнхэй,
Үргэлжэ ногоон Ага нютагнай.
Үеым хахадhаа домоглонхой,
Үендөө хайратай амараг бай...
Наранай гарахаhаа шүүдэ...

Намжаа ногоон Ага нютаг...
Наhанайм хахадhаа домогло...
Намдал хайратай амараг б...
У. Удбылов бэшэжэ абаа...

Р. Рабжу...

Булжамуур

Шэлдэл сэгээн огторгойдо
Жэжэхэн булжамуур жэргэнэ.
Шэнгэхэн ирагуу аялгаар
Жапхараа нютагым дүүргэнэ.

Жэргэн жэргэн дуулан,
Жэгтэй зохид аялгатайл.
Шагнан, харан, баясан,
Сэдьхэл зүрхэм уярнал.

Түрэл нютагым магтажа,
Түүрээн үгэлэн дуулана гүш?
Таража бэлшэhэн хонидым
Толгой нэгээр тоолоно гүш?

Жэргэн жэргэн жииган,
Жаргал тухай үгэлэнэ гүш?

Дүүжэндэн, аhалдан ниидэ...
Наранай туяа дамжана гүш?

Шам тухай шүлэгөө
Хэды поэдүүд зорюулааб?
Бишье шадалай хүрэхысэ
Шамдаа дуугаа зорюулнаб!

Шүлэг бэшэхэ хүсэлыем
Нэмээн дээшэнь үргэнэш!
Хүлгэн байhан сэдьхэлым
Хүгжэм дуундаа татанаш!

Лимбын урихан аялгаар
Лирикэ дуугаа татаарай!
Тала нютагайм дуушан
Тажаа борохон булжамуур!

ХРОНИКО

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Бурят-Монголой Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлого... нүхэр **Желтый** Артем Владими...вичые томилоо.

Конкурсдо

Ц-Д. ҺАМАЖАБАЙ

ТУМЭРШЭ ДАРХАН

РАССКАЗ

Хабарай hүүл hара...

Тунгалаг намжаа үдэшэ. Сэгээн номин тэнгэридэ мянга түмэн мүшэд аниб аниб гэлдэнэ, дайда дэлхэй сэсэг набшын хангалтаhан үнэрөөр анхилна. Энэ дуулим hүниие үе үе сууряатуулан, кузница тээhээ түмэрэй хангираан соностоно. Кузницын сонхоор дэнгэй hүлэмхихэн гэрэл газаа тээшээ сасаран адхарна. Халзан үбгэн hарьмай бээлэйгээр хабшагаа барижа, улаабхин байhан сог сооhоо гонзогорхон түмэр гаргана. Уданшьегүй тэрэ түмэрынь уяханаар нугаржа, хурса үзүүртэй ёhоорхон таха болошоно. Һаяхан хэгдэhэн хэдэн арбаад таха буланда аятайханаар ябталаатай байба. Үбгэжөөл hүүлшынгээ энээхэн тахые яаралгүйгөөр хээд, гэртээ хариба.

Тэрэ үбгэн үдэртөө үйлсэдэ харагдадагүй. Хэрэгэй гараал hаа, хаа яахан айлда гү даа, али колхозой правленидэ ошодог; хэзээ бүхэндэ ехэ яаралтайгаар ябадаг hэн. Бүхы сагаа кузница соо үнгэргэдэг, хабар-намартаа үдэр hүниишье илгахаа болишодог. Ажал гэхэдэл хамшыгаа шуужа ородог, айхабтар шуналтай үбгэн юм.

Наhанайнгаа хахад шахуу дархалжа үнгэргөө. Тэрэнэй гараар хэгдэhэн юумэн бэлээр эбдэрсэгүй, бүхэ байдаг hэн. Үбгэн болгоомжотойгоор гэртээ ороно.

Гартань элдэб зэр зэмсэгүүд. Гэр соогуураа аалихан ябасгаана. хүгшэнэйгөө шанаhан халуухан сайhаа хэжэ ууна.

Балма хүгшэн унтаагүй, hэрюун хэбтэбэ. Унтаха гээд хэды дахин нюдэеэ анихадань, шэхэнэй шиир болоhон түмэрэй абяан амар заяа үзүүлээгүй бшуу. Гааhанайнгаа халашатар тамхи татаад, үбгэнэйнгөө орохын урда тээхэнэ хэбтэжэ үрдеэд лэ байба. Хүгшэн үбгэнэйнгөө ерэхэдэ таhа харааhаар забдажа байhан аад, ехээр бодолгото болоhон шарайень харахадаа, абяа гарабагүй.

— Шабганса-а, шабганса, унтаа гүш?—гэжэ үбгэн намдууханаар дуугарба.

— Дүнгеэ юумэндэл харанхы үглөөнhөө хахад hүни болотор хара түмэр наншажа hуухадаш, ямар амиды амитан унтаха юм. Бэеын зоболон...

Хүгшэнэйнгөө хэлэhэндэ hанаагаа табингүй: —Хүбүүнhээмнай бэшэг ерээгүй гү?—гэжэ үбгэн асууба.

— Бэшэгhээ байха hураг зэрэбшье дуулдахаяа болёо. Эхэ эсэгэдээ hанаата болодог юм hаа, альганай шэнээн бэшэгшье табиха hэн бэзэ...—гэжэ байжа хүгшэнэйнгөө олон табые тооложо ороходонь, үбгэн:

— Зай, хүрөө даа. Хүбүүнэймни үгыгөөрнь бү хараа. Минии хүбүүн хүнhөө дутахагүйл байха,—гэбэ.

Халзан үбгэн Доржи хүбүүндээ аргагүй дуратай. Угайдхадаа, хүгшэндөөшье «манай хүбүүн» гэжэ үгэлдэггүй, хододоо «минии хүбүүн» гэдэг hэн.

— Номшье үзэхэдөө, ажалшье хэхэдээ дүрбэн тэгшэ хүбүүтэйем мэдэгшэ гүш?.. Шэнэ түрүүлэгшэмнай hая городhоо ерэхэдээ, арбадахида заадаг багшатайнь уулзааб, Доржишни ходо табаар hурана гэжэ хэлээ hэн. Юумээр дуталдаалгүй hаа болоо.

Ши бидэ хоёрто тэнгэриин үдэр бүри юугээл бэшэжэ байханъ hэм. Баhа ном судараа үзөө гү, али...

Хүгшэнниинь үбгэнэйнгөө урдаhаа шиидшье гэбэгүй. Хүгшэнэйнгөө юуншье гэжэ шангархадань Халзан үбгэн үлэ мэдээшэ болоод hуудаг аад, хүбүүн тухайдаа хэлэхэлээрнь тэсээгүй бшуу. Балмаяа балшыса торооhондоо үбгэн сэдьхэлээ ханаба. Үбгэжөөл эртэ үглөөгүүр кузницадаа ерэбэ. Сог носоожо, хөөргээ даража эхилнэ.

Тракторна плугай хутагаhаа эхилээд, сеялкын шүрэб боолто хүрэтэр олон хэрэгсэлнүүд хэгдэхэ ёhотой. Эдэ бүгэдые гансахан хүн хэхэ гэжэ hанахын аргагүй. Тиигэбэшье, үбгэнэй уран дархан гарта ороhон юумэн үни болонгүй бүтэдэг байгаа.

Энэ үглөөгүүр түрүүлэгшэ заа машинадаа hуунхай, кузница тээшэ сэхэ гүйлгэжэ ерэбэ.

Түрүүлэгшэ шамбай түргөөр машинаhаа буугаад: —`Сайн байна, Халзан баабай. Ажалтнай хэр ябажа байнаб. Гансааран хүшхэрнэ гүт? Али хажуудатнай хүниие үгэхэмнай гү?—гэнэ.

— Нүхэр Балдан, мүнөө дээрээ ехэшье хүшэр ажал үгы байна даа. Гагнаха бариха, hэльбэхэ шэнэлхэ мэтын жэжэ бужахан лэ юумэнүүд үлөө.

Хүнэй юрдөө хэрэгтэйш болоо hаа, Арсаламни байна гүб даа. Баhал шолмохон лэ хүбүүн юм. Яhала бэрхэ дархан болоhон янзатай агша. Энэ халуун хүдэлмэриин хаhа соо кузницада хоёроороо дархалhанаймнай гоёнь үгы гэжэ hанаад, бригадирта хэлэжэ, hаяшаг таряан ажалай бригадада ябуулаа hэм.

...Хабарай мнай тарилга хаhа соогоо ябажа байна гээшэ. Гансаханшье хүниие мүнөө үедэ дэмы зарахань бэрхэ,—гээд, Халзан үбгэн hаяхан гагнагдаhан сеялкын голые хүйтэн уhа руу хэнэ.

Сибириин халуун хүйтэн хоёрто хатуужаhан үбгэнэй задарюун, шүрбэhэлиг бэе залуугайнгаа тамир тэнхээе алдаагүй. Балдан Гармаевич үбгэнэй бодомжотой үгэнүүдые хэлэхэдэнь, багшаяа шагнаhан hурагшадал болошоод шагнажа байтараа:

— Халзан баабай, тон зүб хэлэнэт. Зүбшөөнэб. Балтаяа наашань үгэгтыл даа, би балтадаад үгэhүүби,—гээд түрүүлэгшэ балтыень абажа, гал улаан түмэрhөө ошоной сасаран хиидэтэр сохино. Балтадажа дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр:

— Зай, Халзан баабай, бага сага ядалсаа hаа, юрэдөө намайгааш дуудаадхёоройгты. Сүлөөтэй сагтаа суг ажаллахадамнайш хамаагүй. Би мүнөө поли гарахам...

— Зай, баяртай!—гээд Халзан үбгэнэй шэрүүн гарыень шангаар адхана.

Түрүүлэгшэ яаралтай тэбдээтэй ябадагшье hаа, Халзан үбгэнтэй уулзахадаа хамагаа мартажархидаг. Олонхи ушарта тэрэнэй бэеэрээ туршажа үзэhэн, ухаансар хурса зүбшэлнүүдые оролдосотойгоор шагнажа абадаг hэн.

Халзан үбгэн түрүүлэгшэеэ хүндэлдэг, колхозой бэлигтэй бэрхэ ударидагша байhандань хэнhээш үлүүгээр тоодог бэлэй. Гуша мянгатанай нэгэн Валдан Доржиевичын эгээн гээгдэнги колхозые хоёр жэлэй турша соо хүл дээрэнь гаргажа, түрүүшүүлэй тоодо оруулхадань, үбгэнэй зосоо баярай далайн ямар ехэ долгин эбхэрээ гээшэб!

Гансашье үбгэн бэшэ, бүхы колхознигууд түрүүлэгшээ дэмжэдэг, hайшаадаг байгаа. Балдан Доржиевич хүсэтэ суранзан шэнгеэр хүниие бэе тээшээ татажа шададаг оньhотой юм.

«Эрдэмтэй, ухаатай зонууд хаанаш юумэнэй оншые оложо ядахагүй, ондоохон лэ байна даа. Зан абаряар hайн гээшэнь! Минии хүбүүн хэзээ hургууляа дүүргээд, түрэл колхоздоо иигэжэ ажаллажа ябаха юм ааб даа...» гэхэ мэтээр бодожо, улам оролдосотойгоор түмэрөө дабтана.

Энэ үдэшэлэн үбгэнэйнгөө хүхюу согтой ерэхэдэ, хүгшэнниинь урда урдаhаа тэниглэнээр угтаба.

Мүнөөдэр хүбүүнhээ бэшэг абажа, hургуулиин үхибүүдтэ уншуулаад, хүгшэнэй урмашаhан гээшэнь зүггүй. Балма хүгшэн hууха байха газараа оложо ядан ябана, үбгэжөөлдөө сай хэжэ үгөөд:

— Мүнөөдэр хүбүүнhээмнай бэшэг ерээ. Арбадахяа алтан медальтай дүүргээб гэжэ бэшэхэдэнь, аргагүй баярлааб.

— Юу?! Нээрээ хэлэнэ гүш?! Тиигэхэл ёhотой hэн,—гээд Халзан үбгэн мэдээгүйдөө hууриhаа бодошоhон байба.

Халзан үбгэн энэ үдэр хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр хүхиhэн байна.

— Шиниимни ходол хэлэдэг юумэн одоол гол руугаа бууба лэ. Нээрээшье, хүнэй хүбүүнhээ дутуугүй хүбүүтэйгээ одоол ойлгобоб. Зүнэг hалга болоhон намдаш юум даа. Гэртээ байхадань юушье мэдэхэгүй, хараагаад лэ, үгыдэнь—үншэрhэндэл болошохош. Энээнhээ хойшо хүбүүгээ...—гээд хүгшөөдэй hууридаа бүмбэрнэ.

— Хари, хари зүб лэ мэдэрбэш. Минии хэлэдэгые иигэжэ нэгэтэ ойлгохол байха гэжэ бодогшо hэм. Хүгшэрhэн хойноош ухаа орожо байhаншни болоол даа. Нэн түрүүн үбгэжөөлөө шагнажал hураха хэрэгтэй... Зай, зай. Хүбүүмнай саашань юу бэшээб?

— Алтан медальтай дүүргэжэ дүүргэжэ, колхоздо бү үлэ, Москвагай дээдэ hургуулида ошо гэжэ зарим нүхэдни байлганагүй. — гэбэ.

Абатайгаа хоёр гурбан жэл колхоздоо ажаллалсажа, дүй дүршэлдэнь hураад, дээдэ техническэ, механическа гээ hэн гү, hургуулида ошохо гэхэдэм, зарим нүхэдни наада барина гэнэл даа.

— Хүбүүмни зүб лэ колхоздоо ерэхэ гэжэ шиидээ байна. Ямар айлайнь үхи хүбүүд тиигэжэ байжа дурыень гутаагаа юм ааб даа. Колхоздоо ерэг. Ерэхэл ёhоороо ерэхэнь. Харана гүш, гүрэн түрынгөө туйлай ехэ зорилгонуудые табижа байхыень?! Эрдэмтэй залуу зонуудай колхозоо тэдхэлсээгүйдэнь, үбгэд хүгшэднай яажа тэсэхэ юм бэ. Залуушуул—ажабайдалаймнай ерээдүйн зээд ха юм. Эртээнhээ юумэнэй дүй дүршэл оложо, дадажа байг лэ. Хүбүүмни тон зүб... Бэшэгыень түрүүлэгшэдэ уншуулаагүйдөө hанаагаа амархагүй хаб, — гээд. Халзан үбгэн малгайгаа ябууд үмдөөд, газаашаа гарашана.

Зунай түрүүшын hара...

Һүүлэй хэдэн үдэр хабатай сэлмэг дулаан байба. Хүдөөдэ энэ үеэр илангаяа сэнгэлиг байдаг. Ая гангын хангал үнэр, дууша гургалдайн ирагуу аялга—ямар hайхан бэ даа! Хэзээдэш hайхашаажа садашагүй. Иимэ нэгэ үдэр Доржи гэртээ орожо ерэбэ.

Доржиин эжы баабайтаяа уулзахые хараhан хүнэй замбуулин түбиие эрьен тойрон хаража байна гүб гэхээр болоо бэлэй.

— Аба, эжы!

— Хүбүүн!!!

Халзан үбгэн хүбүүнтэйгээ удаан зугаалжа, сэдьхэлээ ханаад:

— Зай, хүбүүмни, колхоздоо үлэхэеэ лаб шиидээ гүш? А?

— Шиидээб, аба.

— Вот, вот, бэрхэш хүбүүм. Партиин табиhан зорилгые ойлгоо ха юм ши даа.

Доржи ерэhэнэйнгээ үглөөдэрынь абатайгаа хамта үглөөгүүр эртэ кузницадань ошолсобо.

Хүдэлмэридэ үмдэдэг хууша... трико костюм, үмдэеэ үмдэнхэй, ... гээ оёhон hарьмай бээлэй бари... Доржи солбоноор алхалан ябаба.

Доржи үндэр тэгшэ бэетэй, хурса шарайтай хүбүүн. Багаhаа ... даруу, эелдэр илдам байгаа. Х... хөөрэлдэхэдөө үлүү үгэ шашада... тодо hонороор, юумые байhан соо... лэдэг баhа нэгэ иимэ hайн талата...

Доржи абынгаа кузницада ажа... сахаяа анха түрүүн ошожо ябана... бшуу. Урдань, амаралтынгаа үед... хэли зунаа абатайгаа дархалал... байгаа.

Хэды тиигэбэшье, Доржи энэ ... гүүр хэзээ хэзээнэйхиhээ хүхюун яб...

Тэдэнэй кузницада арайхан ор... үрдеэд байтарнь, түрүүлэгшэ маши... раа табилуулжа ерээ hэн. Маши... байлгаhаар:

— Ү-үе, шимнай хүрэжэ ерээ ... Үсэгэлдэр гү? Ерэ ерэhээр ажалда... раба гүш? Молодец, молодец!.. А... медальтай дүүргэhэндэш амаршалж... гэжэ байгаад, Доржиин гарые бари...

— Шимни абатайгаа ажаллаха ... гүш?

— Абатайгаа даа, абынгаа дүй ... шэлыень абаагүйдөө hанаамни я... дүүрэхэгүй байна. Нэгэ—хоёр жэл ... мэршэ дархан боложо хүдэлэлсөөд ... дэ hургуулида hурахые бодохоб.

— Зүб даа. Халзан баабай, юун ... бодонот.

Халзан үбгэн шэлээ hабардаса... мэхэтэйхэнээр хүбүүгээ адаглан хар...

— Зүб лэ гүб даа. Эсэгынгээ ... жэл шадабариень шудалхаhаа ... ямар жаргал байха hэм даа. Мүнөө... долорхо, колхоздоо туhалха зэрг... Оньhото нарин машинын оншо ню... шудалха, нютагтаа ерэжэ колхозоо ... жөөлсэхэл байха.

— Доржи, бүхы найдалнай иигээд ... шамдаа болохонь гээшэ. Ерээдүйн ... мэршэ дархан — шэдитэ техник ... хонь лабтай, — гээд түрүүлэгшэ Д... жиин үргэн тэгшэ мүрые альгада... на.

Түрүүлэгшын иимэ найдабарие ... лаhандал, Доржиин булад балтын ... гэнги сохисо ажалай үглөөе hэргээб...

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря—27-37. отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00405. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2144